

Håndbog til
*Børne- og ungerådgiver,
Familieplejekonsulent
& Datakoordinator*

Mig & Min
Plejefamilie

1. Hvad er <i>Mig og Min Plejefamilie</i>?	4
Opbygning af håndbogen	5
2. Baggrund for MOMP	6
Din rolle i MOMP	8
Din rolle som børne- og ungerådgiver	8
Din rolle som familieplejekonsulent	9
Din rolle som datakoordinator	9
Screeningerne med SDQ og OBS-I	10
SDQ	10
OBS-I	11
3. Opstart	12
Målgruppen	13
Informere deltagere og indhente eventuelt samtykke	14
Information om MOMP til barnets forældremyndighedsindehaver	14
Information om MOMP til barnet/den unge	15
Oprettelse af børn i BUL og registrering af baggrundsoplysninger	17
4. Udsendelse, koordinering og opfølgning	18
Indhente/opdatere kontaktoplysninger (på lærer/pædagog og plejeforældre)	19
Udsende spørgeskemaer	19
Koordinere vidensdelingsmøder mellem børne- og ungerådgiveren og familieplejekonsulenten	20
Evaluere svar på SDQ og OBS-I	22
Guide til hvordan du vurderer en besvarelse af SDQ	22
Guide til hvordan du vurderer en besvarelse af OBS på indlæring (OBS-I)	28
Guide til samtalen med plejeforældrene	42
Sådan bruger du svarene fra screeningerne i samtalen med plejeforældrene	42
Guide til samtalen med barnet/den unge	47
Brug af screeningerne i statusmøder	47
Dialog på baggrund af screeningsresultaterne	48
Guide til samtalen med barnet på 4-6 år	48
Guide til samtalen med barnet på 7-10 år	50
Guide til samtalen med barnet/den unge på 11-17 år	52
Sådan handler du på mistrivsel og læringsudfordringer	54
Planlægge en forandringsstrategi	57
Igangsætte indsatser eller læringstilbud	58
MOMPs læringstilbud	58
Opdatere barnets plan/ungeplanen	60
Registrere opfølgingsdata	60
Gentagelse af udsendelse, koordinering og opfølgning	61
Afslutning af MOMP - cyklus	61
Kolofon	63

Hvad er *Mig og Min Plejefamilie*?

Du sidder her med en håndbog til interventionen *Mig og Min Plejefamilie* (MOMP). Formålet med interventionen er at understøtte jeres arbejdsgange ved at introducere konkrete redskaber, der kan kvalificere jeres viden og oplysningsgrundlag til brug for sagsbehandlingen og dialogen omkring et barn anbragt i familiepleje. Heri har vi forsøgt at samle alt det, som du har brug for at vide for at kunne følge din kommunes plejebørns trivsel og læring regelmæssigt gennem to spørgeskemaer, SDQ og OBS-I, og tilbyde relevante læringstilbud til de plejeforældre og børn, der har behovet.

MOMP gennemføres i et samarbejde mellem Københavns Professionshøjskole og en række kommuner i perioden 2023 til 2026. Projektet er finansieret af TrygFonden. I perioden er der tilknyttet et forskningsprojekt til interventionen, så vi sammen kan blive klogere på, hvordan MOMP bedst implementeres. Samtidig skaber vi viden om læring og trivsel hos børn anbragt i pleje, og viden om, hvad det kræver at højne både læring og trivsel, så børnene/de unge kan opnå de samme muligheder for omsorg, læring, personlig udvikling, trivsel, sundhed og et selvstændigt voksenliv som deres jævnaldrende (jf. barnets lov §2). Interventionen er tilrettelagt tæt på praksis og er skabt for at underbygge dit arbejde med børn anbragt uden for hjemmet. Vi henviser derfor løbende til relevante dele af barnets lov og til den socialfaglige praksis, som de forskellige dele af interventionen hører ind under.

Håndbogen står ikke alene. Du kan altid tale med og spørge din datakoordinator til råds. Datakoordinatoren har den løbende kontakt til BørnUngeLiv, som er de ansvarlige for skemaerne, ligesom de har løbende kontakt

med os i MOMP. Desuden kan du også ringe og skrive til projektlederen i MOMP Siddhartha Baviskar (tlf: 51632745, e-mail: momp@kp.dk). Vi giver sparring og støtte samt kommer ud og hjælper med at løse problemer, når der er behov for det.

Opbygning af håndbogen

Håndbogen er opbygget i forskellige kapitler. Først er der et baggrundsafsnit, som gennemgår, hvad MOMP er, og hvad baggrunden for at foretage målinger med de to spørgeskemaer SDQ (Strengths and Difficulties Questionnaire) og OBS-I (Obs på Indlæring) er.

Herefter er der fire kapitler, som beskriver, hvad din rolle i MOMP er. Kapitel 1 handler om opstarten af MOMP. Kapitel 2 handler om udsendelse, koordinering og opfølgning af spørgeskemaer til børnene og de unge. Kapitel 3 handler om gentagelsen af handlinger i kapitel 2. Slutteligt drejer kapitel 4 sig om afslutningen af MOMP.

Baggrund for MOMP

MOMP er en systematisk opfølgning på plejebørns læring og trivsel, som understøtter det arbejde, som du og din kommune udfører, når I foretager opfølgning og tilsyn med børn anbragt i plejefamilie. Jeres deltagelse i MOMP bidrager til at kvalificere dermed oplysningsgrundlaget, som I bruger til at kunne foretage opfølgninger og tilsyn, efter barnets lov. Ved at anvende spørgeskemaerne SDQ og OBS-I understøtter I en helhedsorienteret, konkret og individuel vurdering af barnets behov for støtte.

MOMP understøtter jeres arbejde via en række aktiviteter. Dem har vi opstillet i den forventede MOMP-cyklus, som vist i figuren nedenfor.

MOMP-cyklussen består af følgende aktiviteter:

(O) Et barn, som opfylder udvælgelseskriterierne, bliver oprettet med et unikt nummer og barnets baggrundsoplysninger bliver registreret. Det gøres på en digital platform, BørnUngeLiv (BUL) (Du kan læse mere om BUL's databehandling på børnungeliv.dk → Om os → Data og sikkerhed). Samtidig bliver de voksne fra barnets daglige liv, som skal besvare SDQ- og OBS-I-spørgeskemaerne kontaktet. Hvis

barnet er fyldt 11 år, skal barnet spørges, om hun eller han selv vil udfylde SDQ og hvilke voksne, de gerne vil have udfylder SDQ og OBS-I.

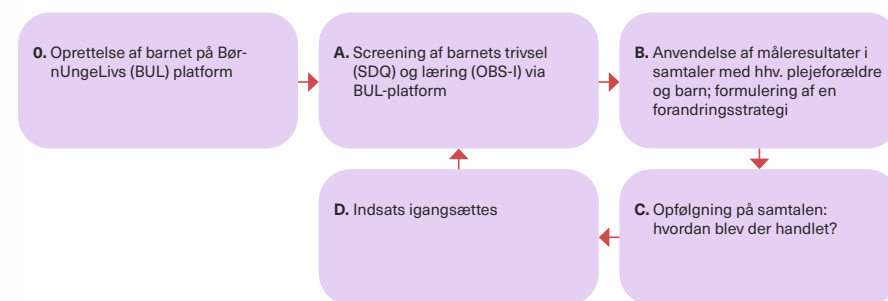
(A) SDQ og OBS-I-spørgeskemaerne sendes ud via BUL-plattformen. Respondenterne besvarer skemaerne og screeningen ligger derefter klar.

(B) Familieplejekonsulenten og/eller børne- og ungerådgiveren analyserer resultaterne fra screeningen. Resultaterne bruges i opfølgningssamtale med plejeforældrene og eventuelt skolepersonale samt til tilsynsmøde med barnet. Der bliver lavet en kort beskrivelse af, hvilken forandring der ønskes gennem anbringelsen af barnet). I denne korte beskrivelse skal målet fremgå (fx et mål for barnets udvikling), delmålene på vejen derhen og indsatser eller læringstilbud, som vil understøtte det næste delmål.

(C) Som opfølgning på samtalerne registrerer familieplejekonsulenten (eller giver besked til datakoordinator, der kan registrere) den aftalte forandringsstrategi (mål, delmål og indsats), der evt. skal igangsættes.

(D) Indsats eller læringstilbud igangsættes

Skridt A-D bliver gentaget et år efter.

Din rolle i MOMP

Deltagelse i MOMP er funderet i det samarbejde, som understøtter opgaverne knyttet til opfølgning og tilsyn med anbringelsen. Deltagelsen i MOMP forudsætter således et samarbejde mellem barnet/den unge, børne- og ungerådgiveren, familieplejekonsulenten, barnets plejefamilie, barnets forældre samt barnets skole eller institution. Dette samarbejde understøttes af en lokal datakoordinator, som sender spørgeskemaerne ud, indsamler spørgeskemasvarene og booker møder mellem faggrupperne.

I dette afsnit kan du læse mere om den rolle, som henholdsvis børne- og ungerådgiver, familieplejekonsulent og datakoordinator udfylder. Overordnet set skal spørgeskemabesvarelsenerne bruges aktivt i forbindelse med jeres opfølgning og tilsyn fx ved at give et fælles afsæt til drøftelser om barnets/den unges trivsel og læring.

Din rolle som børne- og ungerådgiver:

- For barnet/den unge der er 11 år eller ældre, skal du fortælle hende eller ham, at I gerne vil bruge spørgeskemaerne SDQ og OBS-I til at få et indtryk af, hvordan barnet trives, og hvordan det går med læringen. Du skal spørge, om barnet selv vil udfylde SDQ skemaet, og også spørge barnet, om plejeforældrene og en af barnets lærere må udfylde begge skemaer. Vi guider dig i dette arbejde. Vi har også udarbejdet denne video som du kan finde ved at gå ind på momp.dk → Besøgende → Informationsvideo til Børn og Unge [[Link](#)] som du skal sende til barnet om projektet og om spørgeskemaerne. Herved bliver barnet også inddraget, jf. barnets lov § 5, stk. 3.
- I samarbejde med barnets familieplejekonsulent skal du vurdere screeningssvar fra barnets plejeforældre og skolen samt fra barnet selv, hvis hun eller han er 11 år eller ældre.
- Det er din opgave at videreformidle og skabe dialog om screeningssvarene med

barnet og barnets forældremyndighedsindehaver.

- Hvis screeningssvarene og dialogen med barnet og de voksne omkring barnet peger på udfordringer, er det din opgave sammen med familieplejekonsulenten at vurdere, hvilke supplerende indsatser eller læringstilbud, der skal iværksættes for at støtte barnets trivsel og læring. Endelig er det din opgave i samarbejde med barnet at opdatere barnets plan/ungeplanen med udgangspunkt i de vurderinger, der er lavet i forbindelse med screeningerne og den efterfølgende dialog.
- Du kan læse mere i de efterfølgende kapitler.

Din rolle som familieplejekonsulent:

- I samarbejde med børne- og ungerådgiveren skal du vurdere screeningssvar fra barnets plejeforældre og skolen samt fra barnet selv, hvis hun eller han er 11 år eller ældre.
- Det er din opgave at videreformidle og skabe dialog om screeningssvarene med barnets plejeforældre og evt. andre voksne omkring barnet.
- Hvis screeningssvarene og dialogen med de voksne omkring barnet peger på udfordringer, er det din opgave sammen med børne- og ungerådgiveren at vurdere, hvilke supplerende indsatser eller læringstilbud, der skal iværksættes for at støtte barnets trivsel og læring.
- Du kan læse mere i de efterfølgende kapitler.

Din rolle som datakoordinator:

- Som forberedelse til screeningen er det din opgave at indhente e-mailadresser på de forskellige personer (voksne omkring barnet og barnet selv, hvis det er 11 år eller ældre), som skal besvare spørgeskemaerne. Oplysningerne om, hvilke voksne, der skal besvare skemaerne kan komme fra barnet, hvis det er 11 år eller ældre.
- Du skal oprette de udpegede respondenter på BørnUngeLivs online platform og derefter udsende SDQ- og OBS-I-spørgeskemaerne til dem
- Er der behov for det, skal du udsende påmindelser til respondenterne for at sikre at spørgeskemaerne bliver besvaret.
- Efter modtagelsen af besvarelsenerne skal du sende screeningsresultaterne videre til børne- og ungerådgiveren og familieplejekonsulenten.
- Alt efter den gældende praksis i din kommune og efter aftale med familieplejekonsulenten og børne- og ungerådgiveren skal du eventuelt indkalde voksne omkring barnet til en dialog om screeningssvarene.
- Som opfølgning på mødet og dialog mellem familieplejekonsulenten og børne- og ungerådgiveren, skal du på BørnUngeLiv-plattformen registrere de fremadrettede handlinger, der er blevet besluttet. Fx er der supplerende indsatser eller læringstilbud, der evt. skal iværksættes for at støtte barnets trivsel og læring?
- Du kan læse mere i de efterfølgende kapitler.

Screeningerne med SDQ og OBS-I

I MOMP skal I bruge nogle screeningsredskaber som supplement til jeres sædvanlige samtaler med børn, forældremyndighedsindehaver og plejeforældre. Det drejer sig om spørgeskemaerne SDQ og OBS-I, som giver et indblik i trivsel og læring. I begge screeninger besvarer flere personer fra barnets hverdag de samme spørgsmål. Tilsvarende kan barnet besvare SDQ-skemaet, når barnet er fyldt 11 år. Tilsammen giver screeningssvarene et godt udgangspunkt for vurdering af og dialog om barnets eventuelle trivsels- og læringsudfordringer.

SDQ

SDQ står for Strengths and Difficulties Questionnaire (Spørgeskema om Styrker og Vanskeligheder). Det er et kort spørgeskema, der kan afdække eventuel mistrivsel hos det enkelte barn.

Screeningen er med til at synliggøre et eventuelt behov for yderligere indsatser eller tilbud – nogle gange gennem støtte til barnet, andre gange gennem tilpasninger i

SDQ-SPØRGESKEMABESVARELSEN ER:

Hurtig og nem

- 32 spørgsmål
- Besvares af personer, der er sammen med barnet i hverdagen
- Kan besvares på 5-10 minutter
- Screening som udgangspunkt for samtaler og indsatser
- Svarene kan sammenlignes over tid

Fundament for helhedssyn

- SDQ måler barnets eller den unges psykosociale styrker og udfordringer
- Svarene kan sammenlignes mellem forskellige svarpersoner inkl. evt. den unge selv
- SDQ medvirker til at skabe overblik og helhedssyn på barnets / den unges trivsel

Mere information om det copyrightbeskyttede spørgeskema SDQ kan fås på www.sdq.dk [Link] og på www.BoernUngeLiv.dk [Link]

barnets omverden. Skemaerne understøtter altså oplysningsgrundlaget, når børne- og ungerådgiver skal tage stilling til barnets plan eller ungeplanen og indsatser.

OBS-I

OBS-I står for Obs på Indlæring. Det er et spørgeskema, der kan identificere, om et barn har udfordringer i relation til læring. OBS-I er et uddrag af et velafprøvet og gennemarbejdet spørgeskema (kaldet 5-15R). I MOMP supplerer OBS-I versionen børne- og ungerådgiverens og familieplejekonsulentens afdækning af barnets skolefaglige udvikling og læring.

Screeningen i OBS-I spørgeskemaet er ligesom SDQ med til at synliggøre evt. behov for yderligere indsatser. Skemaerne understøtter altså oplysningsgrundlaget (lovhensvisning), når børn- og ungerådgiveren skal tage stilling til barnets plan og indsatser.

OBS-I-SPØRGESKEMABESVARELSEN ER:

Hurtig og nem

- 14 - 30 spørgsmål afhængig af barnets/den unges alder
- Besvares af plejeforældre og skole
- Kan besvares på 5-15 minutter
- Screening af barnets / den unges evne til og forudsætninger for at lære
- Svarene kan sammenlignes over tid

Fundament for helhedssyn

- OBS-I til de 5-7-årige måler barnets kommunikationsfærdigheder, koncentration, motivation og tilgang til læring samt evnen til at anvende ny viden
- OBS-I til de 8-15-årige måler det faglige niveau i bl.a. læsning, skrivning, stavning og regning
- Svarene kan sammenlignes mellem forskellige svarpersoner
- OBS-I skaber sammen med SDQ-screeningen et helhedssyn på barnets / den unges trivsel og læring

Information om det copyrightbeskyttede spørgeskema 5-15R, som OBS-I er et uddrag fra, kan ses på www.5-15.org [Link]. For yderligere information om spørgeskemaet og den danske sammenligningsgruppe er du velkommen til at kontakte MOMP's forskergruppe på momp@kp.dk.

Opstart

Målgruppen

Målgruppen er børn i aldersgruppen 4-17 år anbragt i familiepleje og deres plejeforældre. Børne- og ungerådgiveren og familieplejekonsulenten skal give besked til datakoordinatoren om, hvilke børn, der er med i denne målgruppe. Formålet med at identificere målgruppen er at understøtte oplysningsgrundlaget til brug for opfølgning og tilsyn med børnene efter barnets lov.

Børnene kan være anbragt i alle fire typer familiepleje:

- Almene plejefamilier
- Forstærkede plejefamilier
- Specialiserede plejefamilier
- Netværksplejefamilier

Som udgangspunkt bør alle børn i målgruppen deltage i MOMP. Det er dog et krav, at børnene skal have været anbragt i samme plejefamilie i mindst seks måneder, idet spørgeskemaet SDQ kræver et vist kendskab til barnet og samtidig beder respondenterne om at tænke seks måneder tilbage. Hvis børne- og ungerådgiveren eller familieplejekonsulenten vurderer, at barnet

ikke skal deltage, skal I informere datakoordinatoren herom, så datakoordinatoren kan registrere årsagen.

HUSKELISTE

Barnet skal være:

- 4-17 år og anbragt i familiepleje (almene, forstærkede, specialiserede og netværksplejefamilier)
- anbragt mindst 6 måneder i samme plejefamilie og forventes at blive der i den nærmeste fremtid

Vurdér altid individuelle forhold omkring barnet.

Hvis der er særlige grunde, som taler for, at barnet ikke skal deltage i MOMP, skal børne- og ungerådgiver beskrive, hvilke årsager hun eller han lægger til grund for sin vurdering, så datakoordinator kan beskrive det i BUL.

Informere deltagere og indhente eventuelt samtykke

Information om MOMP til barnets forældremyndighedsindehaver

I bilag 4 er der et forslag til et informationsbrev og et forslag til samtykkeerklæring målrettet forældremyndighedsindehaver. Det vil være en konkret vurdering i de enkelte sager, om der skal indhentes samtykke fra forældremyndighedsindehaveren til, at I må benytte SDQ og OBS-I. Derfor anbefaler vi, at I spørger en jurist. Vurderer juristen, at I skal have skriftligt samtykke, kan I bede barnets forældremyndighedsindehaver om at underskrive samtykkeerklæringen, som I finder i bilag 4.

Det er datakoordinatoren, der sørger for at sende breve ud. Heri oplyses forældremyndighedsindehaverne om interventionen og dens formål samt om hvilke personoplysninger, der indsamles, og hvordan disse oplysninger behandles. Du kan orientere dig i informationsbrevet i bilag 4.

Hvis børne- og ungerådgiveren vurderer, at det er hensigtsmæssigt, kan hun eller han ringe til forældremyndighedsindehaveren en uge efter, at datakoordinator har sendt brevet og følge op på den information, som forældremyndighedsindehaveren

HUSKELISTE

Informationsbrev om MOMP til forældremyndighedsindehaver

- Sendes ud af datakoordinator
- Et forslag til formulering findes i bilag 4
- Børne- og ungerådgiveren kan tale med forældremyndighedsindehaveren om det ved deres næste samtale

Samtykke fra forældremyndighedsindehaverne til screeningerne

- Det er en vurderingssag, om det er nødvendigt
- Børne- og ungerådgiver har ansvar for at indhente evt. samtykke
- Et forslag til formulering findes i bilag 4

har modtaget skriftligt. På den måde får forældremyndighedsindehaverne også informationen fra en person, de i forvejen kender, og de kan få svar på eventuelle spørgsmål om deres deltagelse i MOMP.

bliver screeningerne om barnet/den unge. På næste side er et eksempel på et oplysningsbrev, som kan anvendes, når der skal indhentes barnets eller den unges samtykke.

Information om MOMP til barnet/den unge

Vi har i MOMP lavet et informationsbrev og en video til børnene og de unge. Her fortæller vi om MOMP og om, hvorfor vi gerne vil have dem til at deltage. Datakoordinatoren sender informationerne til de deltagende børn, og familieplejekonsulenten følger op med plejeførelserne og børnene ved deres næste møde. Du kan se brevet til de børn, der er fyldt 11 år på næste side

Samtykke fra børn og unge på 11 år eller derover til voksnes besvarelser

Når børnene er fyldt 11 år, skal de give samtykke til, at de voksne omkring dem (plejeførelserne, skolelærer/pædagog og evt. forældremyndighedsindehaver) må besvare spørgeskemaerne om dem. De har også mulighed for at vælge, hvilke voksne, de helst vil have til at besvare. Det har vi i MOMP valgt, fordi vi ønsker at inddrage barnet bedst og mest muligt i sagsbehandlingen. Baggrunden for, at vi har valgt en grænse på 11 år, er, at SDQ-skemaet kun er valideret for børn på 11 år og derover. Det betyder, at børn under 11 år ikke selv kan besvare det.

Det er børne- og ungerådgiverens ansvar at indhente samtykke fra børn og unge på 11 år og derover og spørge, om de også selv vil besvare SDQ-skemaet. Jo flere besvarelser der kommer, jo mere nuanceret

HUSKELISTE

Datakoordinator sender et invitationsbrev ud til børnene. Det indeholder information om spørgeskemaerne og link til en video om MOMP som du også kan finde, ved at gå ind på momp.dk → Besøgende → Informationsvideo til Børn og Unge [[Link](#)].

Hvis barnet er fyldt 11 år, skal du indhente samtykke fra barnet til at de voksne må besvare spørgeskemaerne.

Til dig der bor i plejefamilie

Ligesom en masse andre børn vil du inden for den nærmeste fremtid blive spurgt, om du har lyst til at besvare et spørgeskema. Spørgeskemaet hedder SDQ og handler om, hvordan du har det.

Vi vil gerne have din besvarelse, fordi den kommune du er tilknyttet, deltager i et forskningsprojekt, der hedder Mig og Min Plejefamilie (MOMP). MOMP vil hjælpe børn, der er anbragt i en plejefamilie med at have det godt hjemme hos plejefamilien og i skolen. Det gør vi blandt andet ved hjælp af spørgeskemaerne som du, dine plejeforældre og din skolelærer besvarer.

Vi vil spørge, om du vil besvare skemaet en gang om året. Skemaet tager omkring 10 minutter at besvare. Din børne- og ungerådgiver vil tale med dig om, hvordan du, dine plejeforældre og skolen har svaret, og hvad du har lyst til at uddybe om, hvordan det er for dig i skolen og i din plejefamilie. Det samme vil din rådgiver eller jeres familieplejekonsulent tale med dine plejeforældre om. Spørgeskemaerne skal give de voksne omkring dig, en fornemmelse af hvordan det går, sådan så de kan støtte dig bedst muligt fremadrettet.

Derudover vil svarene blive brugt til forskning i, om spørgeskemaerne er gode eller dårlige at bruge. Vi undersøger, om det giver mening at bruge spørgeskemaerne fremadrettet. Dine svar vil blive behandlet fortroligt. Vi har lavet en video om spørgeskemaerne og MOMP, som du kan se lige her: [Gå ind på momp.dk](#) → [Besøgende](#) → [Informationsvideo til Børn og Unge](#) [[Link](#)].

De bedste hilsner

Forskerne i Mig og Min Plejefamilie

Oprettelse af børn i BUL og registrering af baggrundsoplysninger

Det er datakoordinatoren som registrerer de deltagende børn i BørnUngeLiv (BUL). I den forbindelse skal datakoordinatoren have følgende baggrundsoplysninger om hvert barn: fra børne- og ungerådgiveren eller familieplejekonsulenten

- Hvilken type plejefamilie bor barnet i?
Almen/Forstærket/Specialiseret/Netværksplejefamilie

Oplysningerne skal bruges af MOMP's forskere, når de analyserer resultaterne af interventionen. De vil blive behandlet fortroligt.

HUSKELISTE

Børne- og ungerådgiveren og familieplejekonsulenten skal videregive følgende baggrundsoplysninger om barnet og plejefamilien til datakoordinator, så barnet kan blive registreret i MOMP:

- Hvilken type plejefamilie bor barnet i? Almen/Forstærket/Specialiseret/Netværksplejefamilie

Udsendelse, koordinering og opfølgning

Indhente/opdatere kontaktoplysninger på lærer/pædagog og plejeforældre

Datakoordinatoren skal – i samarbejde med børne- og ungerådgiveren og familieplejekonsulenten – indhente eller opdatere kontaktoplysninger på lærer/pædagog og plejeforældre, så datakoordinatoren kan udsende SDQ- og OBS-I-spørgeskemaerne til lærer/pædagog og plejeforældre.

Udsende spørgeskemaer

Børne- og ungerådgiveren skal aftale med familieplejekonsulenten, hvornår datakoordinatoren skal udsende spørgeskemaerne og informere datakoordinatoren herom.

HUSKELISTE

Du skal notere i barnets journal, når I udsender spørgeskemaer, og når der er kommet besvarelser.

Koordinere vidensdelingsmøder mellem børne- og ungerådgiveren og familieplejekonsulenten

Når besvarelsenerne er kommet ind på SDQ- og OBS-I skemaerne, er det vigtigt, at både familieplejekonsulenten og børne- og ungerådgiveren får adgang til screeningsresultaterne, så I kan bruge dem i samtaler med hhv. plejeforældrene, barnet og eventuelt andre relevante aktører omkring barnet.

Der er flere måder at dele resultaterne på, og det er op til jer at finde den måde, der fungerer bedst i forhold til jeres organisering og interne arbejdsgange eller barnets konkrete situation. Oplever barnet fx udfordringer i skolen, kan det være særligt relevant, at familieplejekonsulent prioriterer at deltage i møder med dig og skole.

Her er vores anbefalinger til deling af og samtale om resultaterne:

1. Vi anbefaler, at vidensdelingen foregår gennem, at familieplejekonsulenten deltager på det statusmøde som børne- og ungerådgiveren afholder med barnets forældremyndighedsindehaver, barnet selv og evt. skole. Hvis ikke det er muligt for familieplejekonsulenten at være med på hele mødet, kan vedkommende være

med online et kvarter af mødet. På mødet gennemgås screeningsresultaterne for de tilstedeværende. Vi anbefaler, at datakoordinator booker de involverede parter til mødet i god tid.

2. Børne- og ungerådgiveren og familieplejekonsulenten kan med fordel mødes forud for mødet, hvor familieplejekonsulenten gennemgår screeningsresultaterne og fortæller, om der er nogle særlige pointer, som børnerådgiverbørne- og ungerådgiver bør inddrage i statusmødet. Dette møde kan være fysisk, online eller over telefonen. Hvis det ikke er muligt for familieplejekonsulenten at deltage i mødet, kan børne- og ungerådgiveren overtage opgaven med at informere og drøfte resultaterne på statusmødet. Vi anbefaler, at datakoordinatoren booker familieplejekonsulenten og børne- og ungerådgiveren til disse møder, når datakoordinatoren udsender SDQ- og OBS-I-skemaerne. Hvis det slet ikke er muligt at mødes, kan familieplejekonsulenten sende spørgeskemasvarene sammen med en vurdering af resultaterne til børne- og ungerådgiveren. Dette kræver,

at børne- og ungerådgiveren er klar over, hvad skemaerne skal bruges til og hvad der er særligt vigtigt at være opmærksom på, hvorfor familieplejekonsulentens skrevne vurdering er vigtig.

Evaluere svar på SDQ og OBS-I

Guide til hvordan du vurderer en besvarelse af SDQ

Hvad er SDQ?

Denne guide beskriver, hvordan familieplejekonsulenter og børne- og ungerådgivere kan bruge Strengths and Difficulties Questionnaire (SDQ) til at vurdere et plejebarns trivsel. SDQ er et kort spørgeskema, der kan afdække eventuel mistrivsel hos børn og unge. SDQ kan samtidig bruges som grundlag for en samtale om barnets trivsel med andre fagpersoner, plejeforældre, forældre og barnet selv. Spørgeskemaet består af 25 spørgsmål om styrker og vanskeligheder samt 7 overordnede spørgsmål om, hvordan barnet mestrer hverdagen. Alle spørgsmål besvares med enten Passer ikke, Passer delvist eller Passer godt. Spørgeskemaet kan udfyldes på 5-10 minutter. Information om SDQ findes også på hjemmesiden: www.BoernUngeLiv.dk [\[Link\]](#).

Vejledning i at læse og forstå SDQ-resultater

Den uerfarne bruger af SDQ vil have brug for 15-30 minutter til at læse to-tre besvarelser og tage stilling til, hvad der skal drøftes på næste møde. Den erfarne bruger vil typisk bruge 5-10 minutter på et barns SDQ-skemaer med to-tre besvarelser. SDQ opgøres i fire intervaller og afspejler niveauet af trivsel. Når det elektroniske system opgør en SDQ-besvarelse vedrørende et plejebarn, sammenligner systemet med en meget stor gruppe af danske børn. Denne sammenligning vises som en figur med farver, som du kan se illustreret i figur 1 på næste side.

Sådan anvender du en SDQ-besvarelse

Der er tre trin i din vurdering af en SDQ-opgørelse. Disse trin gennemgås i detaljer i det følgende afsnit, men her følger en oversigt:

1. Undersøg scoren for påvirkning af trivsel og funktion. Den er central, fordi den fortæller, hvor påvirket barnet er af sine vanskeligheder i dagligdagen.

2. Undersøg samlede problemscore.
3. Undersøg de fem delscorer.

At undersøge en score betyder, at du ser, hvordan scoren er kategoriseret (det vil sige almindelig, let forhøjet, høj eller meget høj). Når scoren er almindelig, vil du ofte blot gå videre til næste trin, fordi besvarelsen afspejler samme funktionsniveau som hos de fleste jævnaldrende.

Hvis scoren kategoriseres som let forhøjet, høj eller meget høj, skal du kigge på de spørgsmål, der indgår i scoren, for at forstå, hvad der giver en bestemt score. Hver besvarelse af et enkelt spørgsmål udløser et point på 0, 1 eller 2. En bestemt SDQ-score afspejler blot en sammentælling af pointene for de svar, der indgår i scoren. For at lette dit overblik over scorer og spørgsmål er det elektroniske system sat op, så alle de spørgsmål, der indgår i den samme score, er samlet ét sted, og spørgsmålene er farvet afhængigt af, hvordan scoren er kategoriseret. I tabel 1 herunder ses en samlet oversigt over de tre trin i vurderingen af en SDQ-besvarelse:

Når du logger ind på hjemmesiden www.BoernUngeLiv.dk, ser du kun resultater, som er relevante for det barn, du er i gang med at vurdere. Hvis det kun er en enkelt voksen, der har besvaret SDQ, må du være særlig opmærksom på, at besvarelsen kun repræsenterer dennes perspektiv. Husk, at de forskellige besvarelser typisk ikke er ens, og at det elektroniske system kategoriserer de faktuelle (altså de numeriske) scorer forskelligt afhængigt af, om det er en forælder eller en lærer, der har besvaret.

TRIN 1: UNDERSØG SCOREN FOR PÅVIRKNING AF TRIVSEL OG FUNKTION

En score på påvirkning af trivsel og funktion er væsentlig, fordi den oplyser, hvor påvirket barnet er i hverdagen af udfordringerne. Vurderingen af de øvrige scorer skal således altid ske i lyset af scoren for påvirkning af trivsel og funktion:

- En almindelig score i påvirkning af trivsel og funktion tyder på, at barnet mestrer udfordringerne i hverdagen. Det anbefales fortsat at bruge information fra de øvrige dele af SDQ til en uddybende dialog med plejeforældrene.
- En let forhøjet, høj eller meget høj score er tegn på forskellige grader af mistrivsel,

Figur 1: Opgørelsen af SDQ medfører en kategorisering, så du kan se en sammenligning af barnets score med stor gruppe jævnaldrende

Note: Ved vurdering med SDQ vil mindst 80 % af børn ende i kategorien almindelig. Det betyder, at de sandsynligvis er i trivsel. Cirka 10 % af børn vil ligge i kategorien let forhøjet, hvilket betyder forekomst af mistrivsel i let forhøjet grad. Cirka 5 % af børnene vil ligge i kategorien høj grad af mistrivsel, og maksimalt 5 % vil have meget høj grad af mistrivsel.

og vi anbefaler derfor, at du er særlig opmærksom på, hvorvidt barnet får den fornødne støtte. Når du har vurderet scoren for påvirkning af trivsel og funktion, er det tid til næste skridt, hvor du først undersøger samlede problemscore og dernæst de fem delscorer.

TRIN 2: UNDERSØG SAMLEDE PROBLEMSCORE

Den samlede problemscore siger kun indirekte noget om alvoren af de eventuelle vanskeligheder. Det skyldes, at den samlede problemscore blot er en sammenlægning af fire ud af fem delscorer. De fire delscorer afdækker følgende områder:

- Følelsesmæssige symptomer
- Adfærdsmæssige symptomer
- Hyperaktivitet/opmærksomhedsvanskeligheder
- Vanskeligheder i forhold til jævnaldrende

Den samlede problemscore er således et groft mål og giver et fingerpeg om, hvorvidt der er vanskeligheder på få eller mange områder og omfanget af vanskelighederne. Vi anbefaler, at du går videre med at analysere delscorer for at få et indtryk af, hvad der ligger bag den samlede problemscore.

TRIN 3: UNDERSØG DE FEM DELSCORER

Nedenfor gennemgår vi, hvordan du skal vurdere hver af de fem delscores.

Vurdering af delscore for følelsesmæssige symptomer

- En almindelig delscore kan tyde på, at barnet ikke særlig ofte reagerer med følelsesmæssige symptomer. Vær dog opmærksom på, at børn/unge selv kan opleve symptomer på mistrivsel, som plejeforældre og lærere/pædagoger ikke umiddelbart ser. Det er nemlig vanskeligere at observere reaktioner som

angst og depression, der er indadrettede symptomer på afmagt, end udadrettede reaktioner, der er mere synlige for omgivelserne. De spørgsmål, der indgår i delscoren, er generelt sværere at bemærke i skolemæssige sammenhænge, hvorfor lærere ofte scorer lavere end forældre.

HUSKELISTE

Oversigt over trin i vurderingen af SDQ-scorer

TRIN 1

Vurder score for påvirkning af trivsel og funktion (forskellige værdier for forældre (fra 0 til 10) og lærere (fra 0 til 6). Kig eventuelt på de enkelte spørgsmål).

TRIN 2

Vurder score, der udgør den samlede problemscore (værdier fra 0 til 40). Kig eventuelt på de enkelte spørgsmål.

TRIN 3

Vurder de fem delscorer. Kig eventuelt på de enkelte spørgsmål for hver score:

- 1. Følelsesmæssige symptomer**
værdier 0-10
- 2. Adfærdsmæssige symptomer**
værdier 0-10
- 3. Hyperaktivitet/opmærksomhedsvanskeligheder**
værdier 0-10
- 4. Vanskeligheder i forhold til jævnaldrende**
værdier 0-10
- 5. Sociale styrkesider**
værdier 0-10

- En let forhøjet delscore er tegn på, at barnet forholdsvis ofte møder udfordringer i hverdagen, som han eller hun har svært ved at håndtere. Barnets følelsesmæssige symptomer kan være tegn på forhold i hverdagen, som det ikke mestrer.
- En høj til meget høj delscore peger på, at barnet i høj grad oplever manglende mestring i hverdagen. Det er vigtigt i den opfølgende samtale at identificere de situationer, som får symptomerne til at blusse op.

Vurdering af delscore for adfærdsmæssige symptomer

- En almindelig delscore indikerer, at barnet ikke særlig ofte reagerer med adfærdsmæssige symptomer.
- En let forhøjet score på adfærdsmæssige symptomer er formentlig et tegn på, at barnet forholdsvis ofte møder udfordringer, som han eller hun har svært ved at håndtere.
- En høj eller meget høj delscore på adfærdsmæssige symptomer er som regel udtryk for, at barnet tilbagevendende kommer til kort overfor konkrete krav eller forventninger. Det vil sige, at der er tale om spontane udtryk for afmagt knyttet til bestemte situationer. En høj eller meget høj delscore ses sjældent isoleret fra andre vanskeligheder. Det er vigtigt at se på adfærden, som de enkelte spørgsmål afdækker, og i hvilke sammenhænge, de optræder. Vær opmærksom på, at der kan være tale om ret forskellige underliggende årsager til barnets adfærd.

Vurdering af delscore for hyperaktivitet/opmærksomhedsvanskeligheder

Delscoren hyperaktivitet/opmærksomhedsvanskeligheder omhandler både de to adfærdstyper, der indgår i delscorens

- navn, og om barnets adfærd er impulsiv. Især den impulsive adfærd kan give problemer i forhold til venner og voksne. For delscoren hyperaktivitet/opmærksomhedsvanskeligheder er det særlig vigtigt at se på besvarelser fra både skole og hjem. Er der tale om mere massive vanskeligheder, ses de ofte begge steder. Nogle gange ses det, at barnet er på overarbejde i det ene miljø og samarbejder ud over evne, hvorefter det kompenserer/reagerer i det andet miljø. Ved tolkning af denne score er det vigtigt at være bevidst om kompleksiteten, fx at når børn er følelsesmæssige overbelastet, vil de også have problemer med at koncentrere sig, fordi tankerne er et andet sted. Husk derfor at spørge ind til om der er stor variation i opmærksomhedsvanskelighederne over tid, og om forældrene kan se en sammenhæng i forhold til, hvor følelsesmæssigt belastet barnet er.
- En almindelig delscore tyder på, at barnet ikke er udfordret af hyperaktivitet, impulsivitet og/eller opmærksomhedsvanskeligheder i sin dagligdag. Lærere vil typisk vurdere pigers score lavere end drenges – men det betyder ikke nødvendigvis, at pigerne selv oplever at have mindre grad af opmærksomhedsvanskeligheder.
- Ved en let forhøjet delscore er det væsentligt at være opmærksom på, at barnet kan have svært ved at fastholde opmærksomheden på almindelige opgaver på en alderssvarende måde. En let forhøjet delscore kan ligeledes afspejle, at barnet indimellem er rastløs eller motorisk aktiv på upassende tidspunkter (for eksempel rejser sig hyppigt fra stolen i undervisningen), og/eller at barnet har en mere impulsiv adfærd end sine jævnaldrende.
- En høj eller meget høj delscore kan være tegn på betydelige vanskeligheder med

hyperaktivitet og/ eller opmærksomhedsvanskeligheder. Sådanne vanskeligheder fremtræder oftest i skolemæssig sammenhæng grundet de krav, der er i skolen. Dog vil betydelige vanskeligheder ofte vise sig i alle eller de fleste miljøer, som barnet færdes i.

Vurdering af delscore for vanskeligheder i forhold til jævnaldrende

- En almindelig delscore er udtryk for, at barnet eller den unge formentlig ikke har vanskeligheder i sine relationer med jævnaldrende. Dette er en beskyttende faktor i forhold til mistrivsel.
- Ved en let forhøjet delscore er det væsentligt at være opmærksom på, at barnet kan have vanskeligheder i sine relationer med jævnaldrende.
- En høj til meget høj delscore tyder på en isoleret og sårbar position i forhold til jævnaldrende. Dette bør tages alvorligt. Forskellige faktorer kan indirekte påvirke delscoren vanskeligheder i forhold til jævnaldrende, eksempelvis barnets sundhedsmæssige og sociale forhold. Ved en høj eller eget høj delscore er det især relevant at være opmærksom på delscoren for sociale styrkesider. Hvis scoren for sociale styrkesider er lav, kan det være tegn på, at barnet er udfordret af grundlæggende svage sociale evner. Det samme mønster ses dog hyppigere ved opmærksomheds- og impulsstyringsvanskeligheder. Her handler det ikke

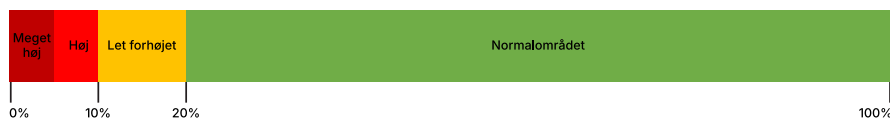
nødvendigvis om mangel på sociale evner. Men barnet kan ikke samle sig om at se andres behov.

Vurdering af delscore for sociale styrkesider

Udsagnene i denne del af SDQ beskriver barnets sociale styrkesider. Disse udsagn indgår IKKE i den samlede problemscore i modsætning til de fire øvrige delscorer. Delscoren for sociale styrkesider siger noget om barnets evne til at indgå i sociale relationer. Ved denne score er alle spørgsmålene positivt formuleret. Det er derfor vigtigt at være opmærksom på, at en høj værdi her er positiv. Dette er modsat for de andre fire delscorer. Det kan du se i figur 2.

- En almindelig delscore tyder på, at barnet kan udvise både indlevelse og medfølelse i de sammenhænge, som den voksne ser barnet i. Det er en meget vigtig ressource, som er værd at notere sig. At have stærke sociale kompetencer er en beskyttende faktor i forhold til barnets mentale sundhed, da det øger potentialet for gode relationer både til voksne og jævnaldrende.
- En let nedsat delscore indikerer, at barnet ikke altid formår at være opmærksom på og imødekomme overfor andres behov.
- En lav eller meget lav score er bekymrende i forhold til sociale relationer fremadrettet. Især hvis det ses på tværs af respondenter, kan det være tegn på grundlæggende udviklingsmæssige vanskeligheder.

Figur 2

Vurdering af besvarelser fra forskellige respondenter

Når du får data fra forskellige respondenter, vil det være relevant at se på både, hvor der er grund til bekymring, og hvor der er stor forskel i synet på barnet. Besvarelserne bliver vist ved siden af hinanden i IT-plattformen. En lille rød stjerne markerer de steder, hvor der er stor forskel på, hvordan forskellige respondenter besvarer det samme spørgsmål.

Henvielse til udredning

Der kan være både åbenlyse og mindre åbenlyse årsager til, at et barn mistrives, og for nogle børn er det relevant at blive udredt for bagvedliggende årsager. Den enkelte familieplejekonsulent/sagsbehandler skal overveje, hvorvidt der er behov for henvisning til PPR og eventuelt psykiatrien. Det er især relevant at henvise, når:

- en SDQ-besvarelse viser en score for påvirkning og funktion som høj eller meget høj samt en eller flere delscorer, der kategoriseres som høje eller meget høje
- der har været mistrivsel gennem længere tid. Relevansen af henvisningen skal naturligvis også ses i lyset af, hvilke tiltag der allerede har været afprøvet og med hvilken effekt.

Vurdering af forandringer over tid

Anden gang du bruger SDQ på et plejebarn, kan du se, om der er sket forandringer siden sidst. Man skal dog være opmærksom på, at SDQ er et overordnet redskab, hvorfor der kan ske betydningsfulde forandringer over tid, som SDQ ikke indfanger, men som sandsynligvis vil kunne måles med mere fintmaskede spørgeskemaer. For eksempel vil et specifikt spørgeskema, der udelukkende afdækker eventuel angst, være langt bedre til at måle effekten af en angstbehandling,

end det mere grovmaskede SDQ, der måler generel trivsel, og hvor der skal mere til for at se en forandring over tid.

SÅDAN SER DU SDQ-ÆNDRINGER OVER TID

Når du har brugt SDQ to gange eller mere, kan du få følgende resultater ud:

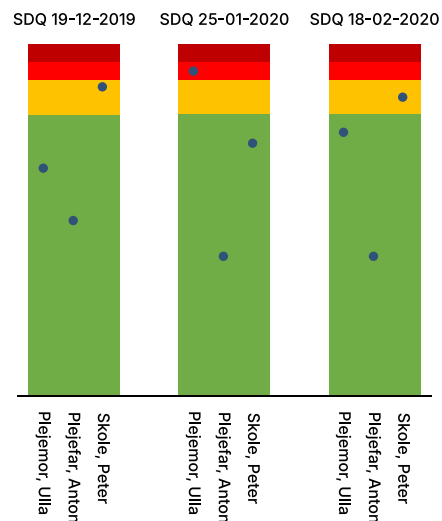
1. To spørgsmål: Alle respondenternes besvarelse af to spørgsmål, hvor de er blevet bedt om at svare, om der er sket en forandring som følge af en indsats siden sidst.
2. Flere SDQ-scorer: To grafer, som viser alle respondenternes besvarelse på scoren for påvirkning af trivsel og funktion samt den samlede problemscore.
3. Tilvalgsknappen størrelse af forandringen: Du kan vælge at få vist en graf, der vurderer, om forandringen er en betydningsfuld forandring, eller om det lige så vel kan være en tilfældig fremgang eller tilbagegang. Denne vurdering er baseret på interventionsstudier af SDQ om sandsynlig fremgang, og det er første gang, at det bruges i praksis. Denne graf kommer kun frem, hvis du klikker på størrelse af forandringen. Nedenfor følger en beskrivelse af disse tre slags svar, og hvordan du kan bruge dem.

TO SPØRGSMÅL OM FORANDRING

Når en SDQ-besvarelse gentages, bliver plejeforældre og lærer/pædagog bedt om at besvare to spørgsmål om forandring:

1. I hvilket omfang opleves barnets problemer at have ændret sig gennem forløbet?
2. I hvilket omfang har forløbet gavnnet på andre måder, for eksempel givet ny viden eller gjort det lettere at leve med problemerne? Svarene skal bruges til en dialog om, hvorvidt respondenterne oplever en forandring, som de forbinder med den indsats, der har været gjort siden sidst.

Figur 3

FLERE SDQ-SCORER

Du vil se en grafisk fremstilling af, hvordan scoren for påvirkning af trivsel og funktion og den samlede problemscore har ændret sig siden sidste SDQ-besvarelse. Du skal sammenligne forandringen i den samlede problemscore med forandring i scoren for påvirkning af trivsel og funktion. Der kan for eksempel være sket væsentlige ændringer i barnets funktion i hverdagen, uden at den samlede problemscore er ændret. I figur 3 ser du et eksempel på, hvordan den grafiske fremstilling ser ud. Dette eksempel viser tre respondenter og sammenligner scoren for barnets påvirkning af trivsel og funktion på tre tidspunkter.

TILVALGSKNAPPEN STØRRELSEN AF FORANDRING

Når du klikker på knappen vurder forandring, forbindes respondenternes svar med linjer. Dermed kan du let se, om for eksempel plejemors svar indikerer, at det går bedre eller dårligere for barnet end ved hendes forrige besvarelse. Der vil være en linje mellem forskellige besvarelser. Denne linje er udelukkende tænkt som en støtte til en dialog om forandringer i barnets trivsel.

Hjælp til tolkning:

- Hvis linjen er sort, er der sandsynligvis tale om en betydningsfuld og mærkbar forandring. Forandringen kan være positiv eller negativ.
- Hvis linjen er lilla, er forandringen så lille, at der kan være tale om et tilfældigt udsving.
- Det er svært at se forandringer på tværs af miljøer – det vil sige, hvis en indsats gives i hjemmet, vil der højst sandsynligt være større fremgang i hjemmet end i skolen. Derfor er det helt naturligt, hvis ikke alle respondenters svar indikerer en betydningsfuld forandring.
- En SDQ-besvarelse kan ikke opfange alle betydningsfulde forandringer i et barns trivsel.

Guide til hvordan du vurderer en besvarelse af OBS på indlæring (OBS-I)

Anvendelse af OBS-I i plejefamilier

Denne guide beskriver, hvordan sagsbehandlere og familieplejekonsulenter kan bruge OBS på Indlæring (fremadrettet betegnet som OBS-I). Formålet med at holde øje med barnets læring med OBS-I er at sikre en kontinuerlig opmærksomhed,

dialog, tilrettelæggelse af gode rammer for læring og optimering af støtte.

Alle plejebørn har brug for, at skole og hjem samarbejder om barnets læring, men hvis OBS-I peger på, at barnet har høje eller meget høje udfordringer med læring, er det særlig vigtigt med et tæt samarbejde. I samarbejdet skal I vurdere, hvad der skal til, for at barnet kan komme til at lære bedst muligt.

Hvordan kan læringsmiljøet i hjemmet og i skolen tilpasses barnets behov og særlige vilkår, så det kommer til at lære mest muligt på trods af de udfordringer, det har med i bagagen? Skal barnet samtidig støttes? Familieplejekonsulent og sagsbehandler kan støtte familien og skolen i samarbejdet, så det fælles arbejde omkring læring foretages med hensyntagen til de særlige forhold, som gør sig gældende for det anbragte barn.

Hvad er OBS-I?

OBS-I er et spørgeskema, der kan identificere, om et barn har udfordringer i relation til læring. OBS-I er et uddrag af et velafprøvet spørgeskema kaldet 5-15R1.

Spørgsmålene i OBS-I er forskellige afhængig af barnets alder:

- For børn i alderen 5-7 år afdækker 14 spørgsmål barnets verbale kommunikation og koncentration, som er en del af fundamentet for læring.
- For børn over 7 år handler 30 spørgsmål om barnets evne til at lære i en skolemæssig sammenhæng. Der er spørgsmål indenfor dansk, matematik, barnets tilgang til læringssituationer og evnen til at anvende ny viden.

OBS-I besvares af plejeforældre og skole. Spørgeskemaet kan udfyldes på 5-15 minutter afhængig af alderen på barnet.

Hvilken lærer skal besvare OBS-I?

Det er vigtigt, at OBS-I besvares af den lærer, der har det bedste kendskab til barnet, hvilket ofte er klasselæreren. Her er eksempler på forskellige løsninger:

- OBS-I besvares af klasselæreren og denne laver det bedst mulige skøn på alle spørgsmålene uanset fag.
- OBS-I besvares i fællesskab af flere lærere på et teammøde.
- OBS-I besvares af både dansk- og matematiklæreren med i alt to besvarelser, fordi barnet fungerer meget forskelligt i disse fag.

Hvis barnet ikke er startet i skole endnu, skal OBS-I ikke udfyldes.

Når OBS-I skal fortolkes, er det vigtigt at huske, at en besvarelse fra skolen repræsenterer barnets funktion set fra lærerens perspektiv. Forskning viser, at der for nogle børn kan være stor forskel på besvarelser fra forskellige faglærere, fordi barnet klarer sig forskelligt i fagene, og/ eller fordi lærere har forskellig pædagogik og krav.

Vejledning til at læse og forstå OBS-I-resultater

Den uerfarne bruger af OBS-I vil have brug for ca. 15 minutter til at læse besvarelserne fra eksempelvis plejefar, plejemor og lærer og tage stilling til, hvad der skal drøftes på næste møde. Den erfarne bruger vil typisk bruge 5-10 minutter.

OBS-I bruges til at sammenholde et barns udfordringer med andre børns

Det elektroniske system sammentæller scorer for hvert spørgsmål. Hvert enkelt spørgsmål udløser 0, 1 eller 2 point. En score er således en sammentælling af point samt en automatisk sammenligning med en meget stor gruppe af danske børn. På den måde kan du se, hvordan et specifikt barn scorer i forhold til jævnaldrende.

Sammenligningen med jævnaldrende vises som en figur med farver, som du kan se illustreret i figur 4.

Opgørelsen af barnets besvarelser bliver markeret med en blå plet i figuren, som vises i det elektroniske system.

Farverne på figuren hjælper til med at tolke barnets placering i forhold til jævnaldrende:

- Cirka 90 procent af alle børn scorer i det grønne felt. En prik i det grønne felt afspejler det store brede almene felt. Det grønne felt dækker både børn med rigtig gode færdigheder indenfor læring, børn, der ligger på gennemsnittet, samt børn, der har let forhøjede udfordringer med læring.

- Cirka 8 procent af alle børn vil ligge i det røde felt. De børn har en høj grad af udfordringer i forhold til læring, og udfordringerne er som regel tydelige.

HUSKELISTE

Trin i vurderingen af OBS-I for børn 5-7 år:

TRIN 1

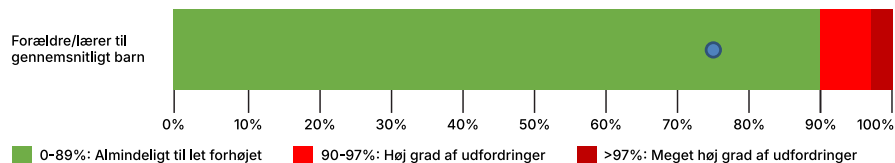
- Vurder påvirkningsscoren for udfordringer med verbal kommunikation
- Vurder påvirkningsscoren for udfordringer med opmærksomhed og koncentration

TRIN 2: Vurder de to delscorer, kig eventuelt på de enkelte spørgsmål for hver delscore:

- Verbal kommunikation (3 spørgsmål)
- Opmærksomhed og koncentration (9 spørgsmål)

TRIN 3: Sammenhold resultatet med den viden, du har i øvrigt

Figur 4: OBS-I sammenligner barnets score med en stor gruppe jævnaldrendes score

Note: Vurdering med OBS-I medfører en sammenligning med en stor gruppe danske børn, der repræsenterer både velfungerende og mindre velfungerende danske børn og som overordnet set giver et troværdigt sammenligningsgrundlag. Det enkelte barns score er markeret med en blå plet.

- Cirka 2 procent af børn vil ligge i det mørkerøde felt. De børn har en meget høj grad af udfordringer med læring.

Lærere og forældre ser ofte barnet forskelligt. Det elektroniske system tager højde for det ved, at forældrebesvarelser sammenlignes med andre forældres besvarelser, mens lærerbesvarelser sammenlignes med andre læreres besvarelser.

Sådan vurderer du en OBS-I-besvarelse for børn 5-7 år

Du skal vurdere en OBS-I-besvarelse ved brug af tre trin. Spørgsmålene i trin 1 omhandler, hvor meget begrænsninger i verbal kommunikation og opmærksomhed påvirker barnets forudsætninger for at lære. Plejeforældre og lærere har besvaret spørgsmålene i trin 1 med enten slet ikke, lidt eller en hel del og rigtig meget.

De har altså lavet en meget overordnet vurdering. Spørgsmålene i trin 2 vurderer barnets udfordringer i forhold til de grundlæggende forudsætninger for at kunne lære og suge viden til sig. Lærere og plejeforældre har besvaret spørgsmålene i trin 2 med enten passer ikke, passer til en vis grad eller nogle gange, eller passer godt. De har altså også her lavet en overordnet vurdering af barnet.

Hvis besvarelserne peger på, at barnet er udfordret, vil det som regel være nødvendigt at få mere viden om karakteren af udfordringerne for eksempel i form af viden fra andre fagpersoner og/eller andre faglige eller sproglige tests. Det er det, som du gør i trin 3. Hvis der kun er en enkelt voksen, som har besvaret OBS-I, må du være særlig opmærksom på, at besvarelsen kun repræsenterer dennes perspektiv.

Følg vores guide til, hvordan du udfører de enkelte trin:

TRIN 1: UNDERSØG PÅVIRKNINGSSCORERNE

En påvirkningsscore er en væsentlig score, fordi den viser, hvor påvirket barnet er i hverdagen af udfordringerne. Forskning har vist, at det har stor betydning for et barns udvikling, hvor meget det påvirkes af sine udfordringer. Vurderingen af de øvrige scorer skal altid ske i lyset af scoren for påvirkning. Har respondenterne svaret 'slet ikke' tyder det på, at barnet mestrer alle eller de fleste faglige udfordringer i hverdagen. Det anbefales fortsat at bruge information fra OBS-I til en uddybende dialog om forudsætninger for læring og skoleliv med plejeforældrene.

- Har respondenterne svaret 'lidt', 'en hel del' eller 'rigtig meget', er det tegn på forskellige grader af udfordringer relateret til læring. Det anbefales derfor, at du er særligt opmærksom på, hvorvidt barnet får den fornødne støtte til at håndtere udfordringerne.

Ud fra påvirkningsscorerne kan du nysgerigt undersøge følgende faktorer sammen med plejefamilien:

- Skole-hjem-samarbejde:** Hvordan er samarbejdet mellem læreren og plejeforældrene? Hvad fortæller skolen om barnets sociale trivsel og faglige udvikling? Har skolen guidet plejeforældre og eventuelt forældre til at støtte derhjemme for eksempel med øvelser eller læsning? Har hjemmet og skolen prøvet at arbejde på forskellige måder for eksempel gennem spil, leg eller bevægelse? Er der udvikling i det?
- Skolens læringsmiljø:** Har skolen indrettet et læringsmiljø, som matcher barnets behov? For eksempel et behov for

en tæt relation til en lærer, behov for ro, behov for særlige læringstilgange, en strategi for at sikre læring i de perioder, hvor barnets hoved er fyldt op af problemer eller vrede? Har skolen tilstrækkelig viden og metoder til at stimulere barnets særlige læringsbehov?

3. **Hjemmets læringsmiljø:** Har plejefamilien skabt tid, rum og rammer for læring i hjemmet, som matcher barnets behov? Foregår læsning og læringsstimulerende lege på en måde, så barnet kan tage imod læring? Har plejefamilien færdigheder og metoder til at støtte barnets særlige læringsbehov?

4. **Basale forudsætninger for at kunne kommunikere og lære:** Er barnet blevet tjekket hos lægen/sundhedsplejersken for, om der er problemer med hørelsen eller synet? Får barnet tilstrækkeligt med søvn hver dag? Møder barnet sulten i skole?

TRIN 2: UNDERSØG DE TO DELSCORER

Nedenfor er forslag til, hvad du kan overveje, hvis et barn har en forhøjet score. Afhængig af, hvad den bagvedliggende grund er til en forhøjet score, kan du overveje forskellige tiltag, som bliver beskrevet i trin 3.

Vurdering af delscore for verbal kommunikation

For denne delscore er det særligt vigtigt at se på de specifikke svar på de tre spørgsmål og være nysgerrig på mulige bagvedliggende årsager. Her er det også relevant at spørge ind til barnets udvikling og høre om, hvordan plejeforældre og skolens lærere håndterer barnets udfordringer.

- En almindelig til let forhøjet delscore tyder på, at barnet har let ved eller for det meste mestrer at kommunikere med andre gennem sproget.

- En høj delscore er tegn på, at barnet forholdsvis ofte møder udfordringer i forhold til at kommunikere sprogligt. Evnen til at kommunikere verbalt er ikke svarende til det forventede for alderen.

- En meget høj delscore peger på, at barnet i høj grad mangler mestring i forhold til verbal kommunikation, og det medfører sandsynligvis massive udfordringer i forhold til det faglige.

Hvis barnet får en delscore, der er høj eller meget høj, kan det skyldes mange forskellige faktorer. Her er forslag til temaer og spørgsmål, som du kan afdække sammen med plejeforældre, lærer og eventuelt forældre:

1. **Manglende forståelse af instruktioner:** Er det svært at forstå kollektive beskeder og tavleundervisning? Hvordan går det med at forstå instruktioner i fritidsaktiviteter og hjemme? Er det svært at forstå, når det forklares én til én?

2. **Manglende tro på sig selv:** Tvivler barnet så meget på egen kunnen og værd, at barnet blokerer for at forsøge at snakke? Går det lettere med at fortælle, hvis man er to, der skiftes til at fortælle?

3. **Ordforråd:** Vil barnet gerne fortælle, men mangler ord? Hvordan går det, når barnet fortæller og viser med kroppen?

4. **Manglende øvelse:** Er barnet ikke vant til at formulere sig? Behøver barnet ikke formulere sig, fordi der er andre fx søskende eller forældre, der afslutter sætninger? Får barnet tid nok til at tænke og formulere sig?

5. **Overblik:** Fortæller barnet rodet, fordi det ikke ved, hvor det skal starte og slutte sin fortælling og det er svært at organisere rækkefølgen i hovedet?

6. **Samspil med andre:** Kan barnet være med i en normal samtale? Er barnet dårligt til at vente på tur? Har barnet svært

ved at afkode, hvad der sker i samspil?

7. **Sprog- eller udtalevanskeligheder:** Forstår andre, hvad barnet prøver at sige? Er barnet afhængig af at arbejde sammen med bestemte andre, som forstår hvad det siger? Er barnet blevet udredt for eventuelle vanskeligheder hos høre-talepædagog?

Vurdering af delscore for opmærksomhed og koncentration

For denne delscore er det særligt vigtigt at se på de specifikke svar på spørgsmålene og være nysgerrig på mulige bagvedliggende årsager. Her er det igen relevant at spørge ind til barnets udvikling og have en opmærksomhed på, hvordan lærere og plejeforældre skaber et læringsmiljø, der matcher barnets udfordringer i hjemmet og i skolen.

- En almindelig til let forhøjet delscore tyder på, at barnet for det meste eller altid kan være opmærksom og koncentreret på alderssvarende vis, når han/hun skal løse forskellige typer af opgaver og deltage i aktiviteter.

- En høj delscore er tegn på, at barnet forholdsvis ofte møder udfordringer i hverdagen grundet nedsat evne til at være opmærksom og koncentreret. Barnets evne til at være opmærksom og koncentreret er ikke svarende til det forventede for alderen.

- En meget høj delscore peger på, at barnet i høj grad er udfordret i forhold til at være opmærksom og koncentreret og det medfører sandsynligvis massive udfordringer i forhold til at lære.

Hvis barnet får en delscore der er høj eller meget høj, kan det skyldes mange forskellige faktorer – her er forslag til temaer og

spørgsmål, som du kan afdække med plejeforældre, lærer og eventuelt forældre.

1. **Motivation:** Virker barnet aktivt, nysgerrigt, indelukket eller opgivende? Har barnet dårlige erfaringer med skolen? Synes barnet, at skolen er udfordrende og/eller kedelig?

2. **Tilgang til læring og vedholdenhed:** Er barnet vant til at øve sig i at lave noget, der ikke er underholdning (dvs. ikke lystpræget for eksempel fællesopgaver i hjemmet)? Er barnet for nysgerrigt på alt omkring sig, så det hele tiden bliver afledt? Glemmer barnet hvad det er i gang med og skifter hurtigt til ny aktivitet?

3. **Interesse:** Er det svært for barnet at fordybe sig? Er det også svært at fordybe sig, når det er noget han/hun elsker?

4. **Manglende tro på sig selv eller manglende overblik:** Tvivler barnet så meget på egen kunnen og værd, at barnet ikke tør gå i gang med en aktivitet? Hjælper det hvis en anden går i gang først? Kan barnet godt løse opgaverne, når nogen sidder ved siden af? Kan barnet godt, hvis opgaven løses i små bidder? Går barnet i stå på halvvejen? Tager det lang tid at løse opgaven?

5. **Manglende forståelse af instruktioner:** Adfærd, der umiddelbart tyder på manglende koncentration, kan reelt skyldes sproglige udfordringer. Ved I om koncentrationsvanskelighederne dækker over, at barnet har svært ved at forstå beskeden eller om beskeden er for lang? Hjælper det, hvis man viser det med kropssprog?

6. **Koncentrationsbesvær:** Er barnet blevet udredt for en eventuel opmærksomhedsdiagnose?

TRIN 3: SAMMENHOLD RESULTATET MED DEN VIDEN, DU HAR I ØVRIGT OM BARNET
Når et barn har en forhøjet score på OBS-I, kan der både være åbenlyse og skjulte grunde til det. Det samlede billede af situationen vil have betydning for næste skridt. Derfor er det vigtigt, at du sammenholder resultatet af OBS-I med den viden du, skolen og plejefamilien har i øvrigt om barnets forudsætninger for læring.

Vurdering af besvarelser fra forskellige respondenter

Når du får data fra forskellige respondenter, vil det være relevant at se på både, hvor der er udfordringer, og hvor der er store forskelle i synet på barnet. Forskellene hænger sammen med, at de forskellige respondenter ser børnene i forskellige situationer og har forskellige relationer til dem. Det er væsentlig information, når I skal tilrettelægge bedre læringsmuligheder for et barn. Besvarelserne vil vises ved siden af hinanden i IT-plattformen. Hvis der er stor forskel på, hvordan det samme spørgsmål er besvaret af forskellige respondenter, er det markeret med en lille rød stjerne. Afhængig af hvad besvarelserne viser, kan det være relevant at kontakte læreren for en uddybning eller invitere læreren til et netværksmøde sammen med plejefamilien.

Vær også opmærksom på, at nogle børn er rigtig gode til at falde ind og lade som om. På den måde kan det i dagligdagen se ud som om, at barnet klarer sig meget fint, men i virkeligheden er barnet blot god til at dække over det, som det ikke har fået lært. Store forskelle i besvarelser fra forskellige respondenter kan give anledning til at få øje på dette.

Henvielse til udredning

Der kan være både åbenlyse og mindre åbenlyse årsager til, at et barns forudsætninger for læring ikke er på plads. For nogle børn er det relevant at blive udredt for bagvedliggende årsager, som kan påvirke barnet, for eksempel psykiatriske diagnoser, eller en livshistorik, der kræver en særlig pædagogisk tilgang. Relevansen af henvielsen skal naturligvis ses i lyset af hvilke tiltag, der allerede har været afprøvet og med hvilken effekt. Den enkelte familieplejekonsulent/sagsbehandler bør overveje, hvorvidt der er behov for henvielse til Pædagogisk Psykologisk Rådgivning. Det er især relevant at henvise, når en eller begge af følgende forhold er til stede:

- En OBS-I-besvarelse viser en påvirkningsscore, som kategoriseres som en hel del eller rigtig meget.
- Mere end en delscore som er meget høj.

Søg merviden

OBS-I er et redskab til at skabe en mere detaljeret dialog med plejefamilien og eventuelt skolen om barnets forudsætninger for læring. Den viden, som du får gennem OBS-I, skal sammenholdes med den viden du, plejeforældre, skole og fagekspertter allerede har.

Hvis barnet har en forhøjet score, kan du med fordel:

- Supplere din viden med de faglige tests, handleplaner og screeninger, som skolen og tidligere daginstitutionen har lavet på barnet. Du kan bede plejeforældrene medbringe disse til den næste samtale. Det vil være gavnligt at sammenligne resultaterne af OBS-I med tests og handleplaner, fordi det kan give jer en ide om, hvorvidt igangværende planer og indsatser virker, eller om det er tid til at iværksætte et tættere samarbejde mellem

HUSKELISTE

Trin i vurderingen af OBS-I for børn 8 år eller ældre:

TRIN 1 Vurder påvirkningsscoren

TRIN 2

Vurder de fire delscorer, kig eventuelt på de enkelte spørgsmål for hver delscore:

- Lære nyt og anvende viden i skole-sammenhæng (6 spørgsmål)
- Barnets evne til at løse forskellige typer af problemer i skolen og barnets måde at møde en læringsituation på (10 spørgsmål)
- Læse, stave og skrive (8 spørgsmål)
- Regne (5 spørgsmål)

TRIN 3: Sammenhold resultatet med den viden, du har i øvrigt

skole og hjem i forhold til barnets forudsætninger for læring.

- Søge sparring hos fagpersoner internt i kommunen. For eksempel kan du kontakte kommunens Pædagogiske Psykologiske Rådgivning. Nogle kommuner har også læringskonsulenter på de enkelte skoler eller placeret i skole-/socialforvaltningen, der kan give råd og vejledning om den relevante indsats til skolen og til plejefamilien.
- Initiere et møde mellem relevante parter (for eksempel skole, Pædagogisk Psykologisk Rådgivning, sagsbehandler, plejefamilie) om en plan for en indsats. Her kan I skabe fælles klarhed over barnets forudsætninger og parathed til læring, hvad det har behov for, og I kan drøfte, hvilke tiltag der er relevante, hvem der har

ansvar for hvad samt, hvordan og hvornår der evalueres. Desuden bør I drøfte, hvor meget barnet og plejefamilien kan løfte med/uden sparring fra fagpersoner.

Sådan vurderer du en OBS-I-besvarelse for børn over 7 år

Du skal vurdere en OBS-I-besvarelse ved brug af tre trin. Spørgsmålene i trin 1 omhandler, hvor påvirket barnet er af sine læringsudfordringer. Plejeforældre og lærere har besvaret spørgsmålene i trin 1 med enten slet ikke, lidt eller en hel del, og rigtig meget. De har altså lavet en meget overordnet vurdering. Spørgsmålene i trin 2 vurderer barnets udfordringer i forhold til læring. Lærere og plejeforældre har besvaret spørgsmålene i trin 2 med enten passer ikke, passer til en vis grad eller nogle gange eller passer godt. De har altså også her lavet en overordnet vurdering af barnet. Hvis besvarelserne peger på, at barnet er udfordret læringsmæssigt, vil det som regel være nødvendigt at få mere viden om karakteren af udfordringerne for eksempel i form af viden fra andre fagpersoner og/eller andre faglige eller kognitive tests. Det er det, som du gør i trin 3. Hvis der kun er en enkelt voksen, som har besvaret OBS-I, må du være særlig opmærksom på, at besvarelsen kun repræsenterer dennes perspektiv.

Nedenfor guides du i at udføre de enkelte trin.

TRIN 1: UNDERSØG PÅVIRKNINGSSCOREN

En påvirkningsscore er en væsentlig score, fordi den viser noget om, hvor påvirket barnet er i hverdagen af udfordringerne. Forskning har vist, at det har stor betydning for et barns udvikling, hvor meget det påvirkes af sine udfordringer. Vurderingen

af de øvrige scorer skal altid ske i lyset af scoren for påvirkning.

- Har respondenterne svaret 'slet ikke' tyder det på, at barnet mestrer alle eller de fleste faglige udfordringer i hverdagen. Det anbefales fortsat at bruge information fra OBS-I til en uddybende dialog om faglighed og skoleliv med plejeforældrene.
- Har respondenterne svaret lidt, en hel del eller rigtig meget, er det tegn på forskellige grader af faglige udfordringer og/eller udfordringer med læring. Det anbefales derfor, at du er særligt opmærksom på, hvorvidt barnet får den fornødne støtte til at håndtere udfordringerne.

Når du har aflæst påvirkningsscoren, er det tid til næste skridt, hvor du undersøger de fire delscorer.

TRIN 2: UNDERSØG DE FIRE DELSCORER

Nedenfor er forslag til, hvad du kan overveje, hvis et barn har en forhøjet score. Afhængig af, hvad den bagvedliggende grund er til en forhøjet score, kan du overveje forskellige tiltag, som bliver beskrevet i trin 3.

Vurdering af delscore om at lære nyt og anvende viden i skolesammenhæng

For denne delscore er det særligt vigtigt at se på de specifikke svar på spørgsmålene og være nysgerrig på mulige bagvedliggende årsager. Her er det også relevant at spørge ind til barnets udvikling og høre om, hvordan plejeforældre og skolens lærere håndterer barnets udfordringer.

- En almindelig til let forhøjet delscore tyder på, at barnet for det meste eller altid kan leve op til de faglige krav på det givne klassetrin, når han/ hun skal lære nyt og anvende viden i skolesammenhæng.

- En høj delscore er tegn på, at barnet forholdsvis ofte møder faglige udfordringer i hverdagen, som han eller hun har svært ved at håndtere. Evnen til at lære nyt og anvende viden er ikke svarende til det forventede for klassetrinet.
- En meget høj delscore peger på, at barnet i høj grad mangler faglig mestring i hverdagen og er massivt bagud i forhold til det faglige.

Hvis barnet får en delscore, der er høj eller meget høj, kan det skyldes mange forskellige faktorer. Her er forslag til temaer og spørgsmål, som du med fordel kan afdække sammen med plejeforældre, lærer og eventuelt forældre:

1. **Basale forudsætninger for at kunne lære:** Er barnet blevet tjekket hos lægen/sundhedsplejersken for, om der er problemer med hørelsen eller synet? Får barnet tilstrækkeligt med søvn hver dag? Møder barnet sulten i skole?
2. **Matcher læringsmiljøet i skolen barnets særlige vilkår og udfordringer?** Har skolen blik for netop dette barns aktuelle ressourcer, faglige udfordringer og styrker?
3. **Læring tilpasset barnets livsvilkår:** Har skole og hjem indrettet sig, således at barnet sikres optimal læring og indhentning af efterslæb i de perioder, hvor barnet er åben for læring?
4. **Skolefravær:** Har barnet haft fravær gennem længere tid eller har barnet været belastet på vigtige tidspunkter i forhold til faglig udvikling? Det kan give store faglige huller, der gør, at det er svært at bygge viden ovenpå. For eksempel kan barnet have været optaget af andre ting end skolen (det kan være skoleskift, flytning, sammenbrud i anbringelse, skilsmisse, dødsfald, mob-

ning, umodenhed) i 1.-2. klasse, hvor fundamentet for læsning ofte skabes.

5. **Manglende forståelse af instruktioner:** Hvordan går det med at forstå instruktioner i fritidsaktiviteter og hjemme? Er det svært at forstå kollektive beskeder og tavleundervisning? Er det svært at forstå, når det forklares én til én?
6. **Relevans:** Ved barnet hvad, det skal bruge viden til? Ved barnet, hvorfor det skal lære det? Er emnerne for langt væk fra det, barnet kender i forvejen og kan relatere til?
7. **Gruppearbejde:** Kan barnet lide at arbejde i grupper eller foretrækker barnet at arbejde alene?
8. **Venskaber:** Har barnet en eller flere venner i skolen? Hvem? Er barnet sammen med de andre elever udenfor skolen?
9. **Interesse:** Hvordan går det med at lære, hvis det er noget han/ hun er interesseret i? Har forældrene specielle kompetencer (fx musik, male?) Er barnet i et miljø, hvor det kan udvikle sine egne interesser og evner?
10. **Skole-hjem-samarbejde:** Hvordan er samarbejdet mellem læreren og plejeforældrene? Hvad fortæller skolen om barnets sociale trivsel og faglige udvikling? Har skolen guidet plejeforældre og eventuelt forældre til at støtte derhjemme for eksempel med lektier, læsning, fagmateriale? Har hjemmet og skolen prøvet at arbejde med dansk på forskellige måder for eksempel gennem spil, leg eller bevægelse? Er der udvikling i det?

Vurdering af delscore for barnets evne til at løse forskellige typer af problemer i skolen og barnets måde at møde en læringsituation på

For denne delscore er det særligt vigtigt at se på de specifikke svar på spørgsmålene og være nysgerrig på mulige bagvedliggende årsager. Her er det igen relevant at spørge ind til barnets udvikling og have en opmærksomhed på, hvordan lærere og plejeforældre skaber et læringsmiljø, der matcher barnets udfordringer i hjemmet og i skolen.

- En almindelig til let forhøjet delscore tyder på, at barnet for det meste eller altid kan leve op til de faglige krav på det givne klassetrin, når han/ hun skal løse forskellige typer af problemer.
- En høj delscore er tegn på, at barnet forholdsvis ofte møder faglige udfordringer i hverdagen, som det har svært ved at håndtere. Barnets evne er ikke svarende til det forventede for klassetrinet i forhold til at løse forskellige typer af problemer i skolen og møde en læringsituation.
- En meget høj delscore peger på, at barnet i høj grad er udfordret i forhold til at løse forskellige typer af problemer i skolen og møde en læringsituation.

Hvis barnet får en delscore der er høj eller meget høj, kan det skyldes mange forskellige faktorer – her er forslag til temaer og spørgsmål, som du med fordel kan afdække med plejeforældre, lærer og eventuelt forældre.

1. **Skolens læringsmiljø:** Har skolen indrettet et læringsmiljø som matcher barnets behov? For eksempel et behov for en tæt relation til en lærer, behov for ro, behov for særlige læringsstilgange, en strategi for at sikre læring i de perioder, hvor barnets hoved er fyldt op af problemer eller vrede? Har skolen tilstrækkelig

viden og metoder til at stimulere barnets særlige læringsbehov?

2. **Hjemmets læringsmiljø:** Har plejefamilien skabt tid, rum og rammer for læring i hjemmet som matcher barnets behov? Foregår læsning og lektier på en måde, så barnet kan tage imod læring? Har plejefamilien færdigheder og metoder til at støtte barnets særlige læringsbehov?
3. **Rette skoletilbud:** Er barnet placeret i det rette læringstilbud, så det kan udnytte sine ressourcer og får den relevante støtte? Er der for nylig foretaget skolefaglige test eller kognitive test for eksempel ved Pædagogiske Psykologiske Rådgivning? Hvis ja, hvor ligger barnets kognitive og faglige niveau cirka?
4. **Tilgang til læring og vedholdenhed:** Er barnet for eksempel vant til at øve sig i at lave noget, der ikke er underholdning (dvs. ikke lystpræget for eksempel fællesopgaver i hjemmet)?
5. **Manglende overblik eller blokering:** Kan barnet godt løse opgaverne, når nogen sidder ved siden af? Kan barnet godt, hvis opgaven løses i små bidder? Går barnet i stå på halvvejen? Tager det lang tid at løse opgaven?
6. **Manglende tro på sig selv:** Tvivler barnet så meget på egen kunnen og værd, at barnet blokerer for at lære i skolemæssig sammenhæng? Hvis ja, ses det i enkelte eller alle fag?
7. **Koncentrationsbesvær:** Er barnet blevet udredt for en eventuel opmærksomhedsdiagnose?
8. **Motivation:** Virker barnet opgivende? Har barnet dårlige erfaringer med skolen? Synes barnet, at skolen er udfordrende og/eller kedelig?

Vurdering af delscore for læse, stave og skrive

- En almindelig til let forhøjet delscore tyder på, at barnet for det meste eller altid kan leve op til de faglige krav på det givne klassetrin, når han/ hun skal læse, stave og skrive.
- En høj delscore er tegn på, at barnet forholdsvis ofte møder faglige udfordringer i hverdagen, som det har svært ved at håndtere. Læsning, stavning og skrivning er ikke svarende til det forventede for klassetrinet.
- En meget høj delscore peger på, at barnet i høj grad mangler faglig mestring i hverdagen og er massivt bagud i forhold til det faglige i dansk.

Hvis barnet får en delscore, der er høj eller meget høj, kan det skyldes adskillige faktorer – her er forslag til temaer og spørgsmål, som du kan afdække sammen med plejeforældre, forældre og lærer:

1. **Ordblindhed:** Er barnet testet for ordblindhed? Ved du, om forældrene er ordblinde?
2. **Faglige huller:** Er der klarhed over, om der er faglige huller, hvor de ligger, samt af hvem og hvordan barnet hjælpes til at få fyldt de faglige huller ud? Har barnet eksempelvis svært ved selv at læse op? Ses der udfordringer med stavning? Hvordan er barnets læseforståelse? Forstår barnet, når en voksen læser op? Er der lagt en plan for, hvordan barnet hjælpes til at indhente de faglige huller?
3. **Manglende øvelse:** Hvor ofte læser plejefamilien for barnet? Læser barnet selv – og i så fald, hvor ofte? Har hjemmet og skolen prøvet at arbejde med dansk på forskellige måder for eksempel gennem spil, leg eller bevægelse? Er der udvikling i det?

4. **Motivation:** Virker barnet opgivende? Mangler det tro på at kunne? Oplever barnet, at det er udfordrende og/eller kedeligt at læse? Kan barnet overskue at skulle læse? Kan barnet se formålet med at læse? Vil barnet gerne blive bedre? Det er vigtigt i den opfølgende samtale at identificere de områder i dansk, som barnet selv er optaget af i højere grad at mestre.

Vurdering af delscore for regning

- En almindelig til let forhøjet delscore tyder på, at barnet for det meste eller altid kan leve op til de faglige krav på det givne klassetrin, når han/ hun skal regne.
- En høj delscore er tegn på, at barnet forholdsvis ofte møder faglige udfordringer i hverdagen, som han eller hun har svært ved at håndtere. Regnefærdighederne er ikke svarende til det forventede for klassetrinet.
- En meget høj delscore tyder på, at barnet i høj grad mangler faglig mestring i hverdagen og er massivt bagud i forhold til det faglige.

Hvis barnet får en delscore der er høj eller meget høj, kan det skyldes mange forskellige faktorer – her er forslag til temaer og spørgsmål, som du kan afdække sammen med plejeforældre og lærer:

1. **Manglende læsefærdigheder:** Hjælper det at læse matematik-opgaven op? Har barnet problemer med matematik på grund af udfordringer med at læse?
2. **Faglige huller:** Er der klarhed over, om der er faglige huller, hvor de ligger, samt af hvem og hvordan barnet hjælpes til at få fyldt de faglige huller ud? Har barnet for eksempel svært ved at forstå enere, tiere, hundreder? Hvad med plus, minus, gange, division, tabeller, brøker,

procent? Har barnet glemt metoderne (for eksempel hvordan det skriver stykket op)? Kan barnet regne, når regnestykket bliver personligt eller konkret (som hvis det handler om lommepenge)? Er der lagt en plan for, hvordan barnet hjælpes til at indhente de faglige huller?

3. **Manglende øvelse:** Bliver der arbejdet med matematik derhjemme? Har hjemmet og skolen prøvet at arbejde med matematik på forskellige måder for eksempel gennem spil, leg, madopskrifter eller bevægelse? Ses der en udvikling? Har barnet kunnet mestre matematik før, men kan det ikke nu?
4. **Motivation:** Virker barnet opgivende? Mangler det tro på at kunne? Oplever barnet, at det er udfordrende og/eller kedeligt? Kan barnet overskue at gå i gang? Kan barnet se formålet med at lave matematikopgaver? Vil barnet gerne blive bedre? Det er vigtigt i den opfølgende samtale at identificere de områder i matematik, som barnet selv er optaget af at mestre i højere grad.

TRIN 3: SAMMENHOLD RESULTATET MED

DEN VIDEN, DU HAR I ØVRIGT OM BARNET

Når et barn har en forhøjet score på OBS-I, kan der både være åbenlyse og skjulte grunde til det. Det samlede billede af situationen vil have betydning for næste skridt. Derfor er det vigtigt, at du sammenholder resultatet af OBS-I med den viden du, skolen og plejefamilien har i øvrigt om barnets læring.

Vurdering af besvarelser fra forskellige respondenter

Når du får data fra forskellige respondenter, vil det være relevant at se på både, hvor der er udfordringer, og hvor der er store forskelle i synet på barnet. Forskellene hænger sammen med, at de forskellige responden-

ter ser børnene i forskellige situationer og har forskellige relationer til dem. Det er væsentlig information, når der skal tilrettelægges bedre læringsmuligheder for et barn. Besvarelserne vil vises ved siden af hinanden i IT-plattformen på BørnUngeLiv. Hvis der er stor forskel på, hvordan det samme spørgsmål er besvaret af forskellige respondenter, er det markeret med en lille rød stjerne. Afhængig af hvad besvarelserne viser, kan det være relevant at kontakte læreren for en uddybning eller invitere læreren til et netværksmøde sammen med plejefamilien.

Vær også opmærksom på, at nogle børn er rigtig gode til at falde ind og lade som om. På den måde kan det i dagligdagen se ud som om, at barnet klarer sig meget fint, men i virkeligheden er barnet blot god til at dække over det, som det ikke har fået lært. Store forskelle i besvarelser fra forskellige respondenter kan give anledning til at få øje på dette.

Henvisning til udredning

Der kan være både åbenlyse og mindre åbenlyse årsager til, at et barn er udfordret i forhold til læring. For nogle børn er det relevant at blive udredt for bagvedliggende årsager, som kan påvirke barnet, for eksempel psykiatriske diagnoser, eller en livshistorik, der kræver en særlig pædagogisk tilgang. Relevansen af henvisningen skal naturligvis ses i lyset af hvilke tiltag, der allerede har været afprøvet og med hvilken effekt. Den enkelte familieplejekonsulent/sagsbehandler bør overveje, hvorvidt der er behov for henvisning til Pædagogisk Psykologisk Rådgivning. Det er især relevant at henvise, når en eller begge af følgende forhold er til stede:

- En OBS-I-besvarelse viser en påvirkningsscore, som kategoriseres som en hel del eller rigtig meget.
- Mere end en delscore som er meget høj.

Søg merviden

OBS-I er et redskab til at skabe en mere detaljeret dialog med plejefamilien og eventuelt skolen om barnets læring. Den viden, som du får gennem OBS-I, skal sammenholdes med den viden du, plejeforældre, skole og fageksperter allerede har.

- Hvis barnet har en forhøjet score, kan du med fordel:
 - Supplere din viden med de faglige tests, og handleplaner, som skolen laver på barnet. Du kan bede plejeforældrene medbringe disse til den næste samtale. Det vil være gavnligt at sammenligne resultaterne af OBS-I med tests og handleplaner fra skolen, fordi det kan give jer en ide om, hvorvidt igangværende planer og indsatser virker, eller om det er tid til at iværksætte et tættere samarbejde mellem skole og hjem i forhold til barnets læring.
 - Søge sparring hos fagpersoner internt i kommunen. For eksempel kan du kontakte kommunens Pædagogiske Psykologiske Rådgivning. Nogle kommuner har også læringskonsulenter på de enkelte skoler eller placeret i skole-/socialforvaltningen, der kan give råd og vejledning om den relevante indsats til skolen og til plejefamilien.
 - Initiere et møde mellem relevante parter (for eksempel skole, Pædagogisk Psykologisk Rådgivning, sagsbehandler, plejefamilie) om en plan for en indsats. Her kan der skabes fælles klarhed over, hvor barnet ligger fagligt, hvad det har behov for, og det kan drøftes, hvilke tiltag der er relevante, hvem der har ansvar for hvad

samt, hvordan og hvornår der evalueres. Desuden bør I drøfte, hvor meget barnet og plejefamilien kan løfte med/uden sparring fra fagpersoner.

- Sætte fokus på detaljerne. Hvad ved I helt præcist om barnets faglige ståsted? Hvor helt præcist ligger de faglige huller, som skal udfyldes for, at det kan komme videre? Er det rimeligt at stille sig tilfreds med, at barnet konsekvent scorer under middel? Det kan være en god ide at af-dække med plejeforældrene, om de har viden om barnets læring på det niveau, og hvis ikke, støtte dem til at få den viden gennem samarbejdet med skolen.

Guide til samtalen med plejeforældrene

Dette afsnit handler om at give en tilbagemelding til plejeforældre om resultaterne fra screeningerne og have en dialog om, hvordan resultaterne skal forstås.

Sådan bruger du svarene fra screeningerne i samtalen med plejeforældrene

En SDQ- og OBS-I-besvarelse kan give et nyt blik på trivslen og læringen hos et barn, som du kender i forvejen. Brug det til at blive nysgerrig på aspekter af barnets trivsel og læring, som du måske ikke har været opmærksom på før. Desuden vil det hjælpe dig til at vurdere, hvornår der er behov for at intensivere en indsats.

Du skal gennemføre en samtale med plejefamilien i umiddelbar forlængelse af besvarelserne på SDQ og OBS-I – og senest fire uger efter, da besvarelser kan ændres over tid.

Samtalens formål

Det er vigtigt at huske, at både SDQ- og OBS-I-besvarelserne er subjektive øjebliksbilleder. Målingerne er altså ikke et facit eller en 'sandhed' om barnet. Men de er værdifulde som dialogredskab. Vi anbefaler derfor, at du fortæller plejeforældrene, at du inviterer til dialog, og at du er nysgerrig på deres uddybning af SDQ- og OBS-I-besvarelsen. Du skal altså afdække plejeforældrenes egne vurderinger af barnets trivsel, læring og behov - for eksempel ved at stille åbne spørgsmål.

SDQ giver et billede af, hvordan de voksne oplever barnets adfærd, trivsel og læring. Hvis barnet er 11 år eller mere, har du også mulighed for at få barnets egen vurdering i screeningen. Samtalen med plejeforældrene kan bruges til at konkretisere besvarelserne og få flere nuancer og eksempler på plejeforældrenes perspektiv. Din tilbagemelding til dem om screeningssvarene skal bruges til at forstå barnets samlede situation og få tydeliggjort barnets behov. Det skal ikke nødvendigvis være en nøje gennemgang af alle de enkelte spørgsmål og scorer.

I din opfølgningssamtale anbefaler vi, at du naturligtvis også taler ind i, hvad plejeforældrene er optaget af den dag, du møder dem. Der kan være ting, der er svære, og som skal håndteres. Screeningerne kan være en hjælp til at dykke ned i konkrete emner og udfordringer. Samtalen giver samtidig mulighed for at berøre ønsker for ændringer samt hvilke forhold, der skal være uforandrede. Følgende fokuspunkter kan bruges til at guide dig ind på barnets trivsel og læring samt på et eventuelt behov for indsatser:

- Vurdering af SDQ- og OBS-I-besvarelser
- Målene fra barnets/den unges plan
- Faglige tests, nationale tests og handleplaner fra skolen

Betydningen af motivation

Det er vigtigt, at du i løbet af samtalen afdækker plejeforældrenes og barnets motivation for en specifik træning/indsats, da motivation har stor betydning for, om der sker en reel ændring i barnets faglighed eller trivsel. Du, barnets socialrådgiver eller plejefamilien bør derfor tale med barnet om, hvad barnet synes er vigtigt i forhold til det skolefaglige og sin egen trivsel. Hverken OBS-I eller SDQ spørger ind til motivation.

Det er desuden vigtigt, at du taler med plejeforældrene om, hvad der er realistisk at gennemføre i hverdagen ud fra deres og barnets ressourcer.

Fokus på både barnets udfordringer og ressourcer

Både SDQ og OBS-I har et fokus på at identificere barnets udfordringer, så udfordringer ikke overses eller negligeres. Nogle gange ligger løsningen i en tilpasning af barnets omgivelser, så de bedre matcher

barnets behov. Andre gange er løsningen at styrke barnets faglige eller emotionelle mestringsstrategier. Oftest skal der en blanding til.

Det er vigtigt, at du i samtalen også har fokus på, hvad plejefamilie og skole giver og kan give af ressourcer og rammer for barnets trivsel og læring.

Sidst men ikke mindst skal du også have fokus på barnets ressourcer og interesser. Ofte er det muligt at få barnet motiveret til at lære noget svært (for eksempel at læse), når der tages udgangspunkt i barnets interesser (for eksempel biler). Det er ofte også gennem styrkerne, at det lykkes at overkomme udfordringer. Så det er vigtigt også at have fokus på barnets ressourcer. Det er også nemmere at vælge en indsats, når du har et bredt syn på barnet.

Spørgsmål om ressourcer og interesser kan for eksempel lyde:

- Hvad synes du, er barnets styrker? Ses det både i skolen og i fritiden?
- Hvilke personlige træk er du stolt af ved dit plejebarn (for eksempel handlekraft, mod, nysgerrighed, omsorg for andre personer/dyr)?
- Hvad synes barnet, at det er god til eller stolt af ved sig selv?
- Hvad laver barnet, når det selv kan bestemme?
- Er der ting, som I har opdaget, at barnet er motiveret af og/eller er god til? (udover det som det laver bag skærmen?). For eksempel Lego, motorer, fiske, fodbold, makeup-lægning, bage etc.

Sådan formidler du besvarelser af SDQ

Du skal overveje, om det er mest hensigtsmæssigt at lade plejefamilien se skolens besvarelser, eller det er bedst kun at lade dem se deres egen besvarelse. Tilsvarende med skolen. Det vil være forskelligt fra sag til sag. Du kan altid vise den grafiske oversigt over, hvordan alles besvarelser overordnet ser ud til alle.

En SDQ-besvarelse er IKKE diagnostisk. Besvarelsen kan ikke entydigt fortælle, hvordan barnet har det, men en eller flere SDQ-besvarelser kan sætte gang i en vigtig samtale om barnets trivsel. Med SDQ-besvarelsen kan du få belyst, hvordan de voksne oplever, at barnet fungerer i de forskellige miljøer, og det kan I bruge til at stille nysgerrige spørgsmål til parternes perspektiver på barnets trivsel.

SÅDAN ANBEFALER VI, AT DU ANVENDER SDQ-BESVARELSERNE:

1. Du bruger de samlede SDQ-resultater fra flere informanter til at udarbejde en umiddelbar vurdering af, hvorvidt der er grund til bekymring for barnet.
2. Med udgangspunkt i de forskellige delscorer er du nysgerrig på, om barnet kan have udfordringer. Du kan altså bruge screeningerne som et hint om, hvor det vil være relevant at spørge uddybende hos plejeforældre og eventuelt lærere/pædagoger.
3. Du viser plejefamilien en graf med scoren for påvirkning af trivsel og funktion og de fire andre delscorer udfyldt af flere parter som oplæg til dialog om ikke blot deres egen, men også skolens samlede vurdering af barnets trivsel.
4. Du viser plejefamilien resultaterne af de to spørgeskemaer. Du taler med dem om

de særlige bekymringer, som træder frem i deres besvarelser og hvilke forhold, der viser barnets ressourcer.

5. I sammenholder resultatet med den grafiske visning af, hvor alle respondenter ligger i forhold til hinanden i deres overordnede vurdering.
6. På baggrund af den samlede vurdering af barnets trivsel tager du en dialog med plejefamilien og eventuelt barnet om, hvad der skal til for, at barnets trivsel øges, for eksempel om plejefamilien har behov for en indsats for at kunne støtte barnet bedre. Det er vigtigt at tale om barnets og plejefamiliens motivation for en specifik træning/indsats, da motivation har stor betydning for, om der sker en reel ændring i barnets trivsel.

Det er desuden vigtigt, at du stiller uddybende spørgsmål til den næste børnesamtale med barnet. Ved denne samtale giver barnet ligeledes sin uddybning af egen besvarelse af SDQ, såfremt det er fyldt 11 år. Du kan ligeledes give barnets forældre en tilbagemelding på din vurdering af barnets trivsel ud fra SDQ.

HVIS MOR OG FAR ER MED TIL OPFØLGNINGSMØDE

Nogle vælger, at mor og/eller far deltager i det halvårslige opfølgningssmøde. I de tilfælde vil der ofte være mindre tid til at gå i detaljer. Vi anbefaler da, at forældre og plejefamilie alene ser den grafiske oversigt, og den bruges til at spørge nysgerrigt ind til alle parter perspektiv på barnets trivsel og læring.

Sådan formidler du besvarelser af OBS-I

En OBS-I-besvarelse skal ses som en temperaturmåler, der indikerer, om barnet er fagligt udfordret og eventuelt har brug for

en ekstra indsats, og om det er i et læringsmiljø og tilbud, som matcher barnets vilkår og behov. Med OBS-I-besvarelsen kan du få belyst, hvor barnet er udfordret fagligt, for eksempel om det er specifikke eller generelle udfordringer. På mødet kan du blandt andet tale med plejeforældrene om:

- De faglige udfordringer, som træder frem i deres besvarelser.
- Barnets ressourcer og interesser.
- Familiens og skolens læringsmiljø og i hvilket omfang det matcher barnets vilkår og behov.
- Hvad plejefamilien synes er det vigtigste at sætte fokus på i barnets udvikling.

SÅDAN ANBEFALER VI, AT DU ANVENDER OBS-I-BESVARELSERNE:

1. Du bruger påvirkningsscorerne fra OBS-I til at vurdere, hvor meget det faglige påvirker barnets hverdag.
2. Med udgangspunkt i de forskellige delscorer er du nysgerrig på, om barnet kan have udfordringer og omfanget af disse. Dette giver dig et grundlag for at forberede mere uddybende og specifikke spørgsmål til plejeforældre og eventuelt lærere om barnets faglige niveau samt, hvad det aktuelle læringsmiljø hjemme og i skolen tilbyder barnet.
3. Vi anbefaler, at du på mødet viser plejefamilien:
 - Deres egne konkrete besvarelser og eventuelt skolens. Du vurderer, hvad der er hensigtsmæssigt.
 - De to grafer, som systemet laver over den samlede indlæringskompetence, og de fire delscorer.
4. Du foretager derefter et skøn baseret på din samlede vurdering af indlæring ud fra OBS-I, dialog med plejefamilien, socialrådgiveren og eventuelt barnet. Hvis der er behov for fokus på faglig-

hed, laver du en plan for det. Her er det særligt vigtigt at have talt med barnet og plejefamilien om deres motivation for en specifik træning/indsats, da motivation har stor betydning for, om der sker en reel ændring i barnets faglighed.

Det er desuden vigtigt, at du stiller uddybende spørgsmål til den næste børnesamtale med barnet. Du skal ligeledes give barnets forældre en tilbagemelding på besvarelsene af OBS-I.

Vi anbefaler, at du lægger op til et netværksmøde med skolen, hvis OBS-I og samtalen samlet peger på et behov for et stærkere samarbejde med skolen. Læreren bør desuden tilbydes en tilbagemelding som tak for deres besvarelse og tid.

HUSKELISTE

Dialog i forlængelse af SDQ- og OBS-I-besvarelser

- Spørg ind til plejeforældrenes besvarelser
- Vær nysgerrig på eventuelle forskelle i besvarelser
- Læg mærke til forskelle mellem plejeforældre, skolens oplevelse og barnets, hvis barnet har besvaret. Undersøg forskellene nærmere
- Afdæk både barnets ressourcer og udfordringer
- Hvad er barnet og plejeforældrene motiveret til at arbejde med?

Formidling af screeningsresultater

- Vis evt. resultatet fra både egne og skolens besvarelser
- Ellers vis blot den grafiske oversigt over alle besvarelserne og plejefamiliens egne besvarelser
- Husk at screeningerne er subjektive øjebliksbilleder – de er ikke et facit, men et udgangspunkt for åben dialog

Handling

- Har barnet overordnet en tilfredsstillende trivsel og læring?
- Bør en indsats sættes i værk?
- Skal skole, PPR eller barnets socialrådgiver inddrages?

Valg af indsatser

Vurder relevansen af en indsats sammen med plejefamilien og barnet. Overvej en af følgende tilgange:

- Vælg en indsats I har til anbragte børn i kommunen (fx KEEP, Lær for Livet, PMTO, mentorordninger eller andet)
- Vælg en indsats I har i kommunen til alle børn
- Vælg en indsats gennem *Mig og Min Plejefamilie*
- Søg om en ekstraordinær foranstaltning

Guide til samtalen med barnet/den unge

For børne- og ungerådgiveren handler dette afsnit om at give en tilbagemelding til barnet om resultaterne fra screeningerne og have en dialog om, hvordan resultaterne skal forstås. Derudover skal resultaterne bruges i forbindelse med din opfølgning på barnets plan, fx til dine møder med barnets forældremyndighedsindehaver og plejeforældrene.

Hvis barnet selv har besvaret SDQ-spørgeskemaet, skal du give barnet feedback på barnets og de voksnes besvarelser. Børn under 11 år besvarer ikke selv SDQ. Alligevel vil det være relevant at tale med barnet om, hvordan de voksne har svaret på SDQ-skemaet.

Brug af screeningerne i statusmøder

En SDQ- og OBS-I-besvarelse kan give et nyt blik på trivslen og læringen hos et barn, som du kender i forvejen. Brug det til at blive nysgerrig på aspekter af barnets trivsel og læring, som du måske ikke har

HUSKELISTE

Du skal reagere på tegn på mistrivsel

I SDQ-screeningen er barnets score for *påvirkning på trivsel og funktion* en vigtig indikator for trivslen. Hvis den er forhøjet, skal du handle på det. Overvej om MOMP's læringstilbud eller kommunens egne indsatser er tilstrækkelige. Eller skal barnet evt. henvises til PPR eller udredning i psykiatrien?

Du skal reagere på tegn på læringsudfordringer

Læg især vægt på *påvirkningsscoren* i OBS-I-screeningen, da den er en god indikator for, hvordan barnet mestrer de udfordringer, han eller hun møder i hverdagen.

Overvej om kommunen eller om MOMP tilbyder en egnet indsats eller læringstilbud, eller om der er behov for yderligere faglig støtte via skolen eller PPR.

Ved tydelige tegn på faglige eller læringsmæssige udfordringer skal du eller familieplejekonsulenten inddrage skole og PPR. MOMP's læringstilbud kan i dette tilfælde fungere som supplement, men ikke stå alene.

været opmærksom på før. Besvarelsenerne kan bruges til at give et fælles afsæt til drøftelser om barnets udvikling.

Det er vigtigt at huske, at både SDQ- og OBS-I-besvarelsenerne er subjektive øjebliksbilleder. Målingerne er altså ikke et facit eller en 'sandhed' om barnet. Men de er værdifulde som dialogredskab.

Du kan med fordel inddrage screeningsvarene i de møder hvor de biologiske forældremyndighedsindehavere, plejeforældre, evt. plejebarn og evt. skolerepræsentant inviteres.

Dialog på baggrund af screeningsresultaterne

Dette afsnit er delt op i forskellige alderstrin, henholdsvis 4-6 år, 7-10 og 11-17 år. Opdelingen i de forskellige alderstrin er udarbejdet på baggrund af vores skøn om modenhed hos barnet på baggrund af barnets alder, og hvornår børnene selv skal tilbydes at svare på spørgeskemaet.

Guide til samtalen med barnet på 4-6 år

Samtale i forlængelse af SDQ-måling

Spørgeskemabesvarelsenerne kan danne rammen for samtalen med barnet, der skal finde sted i forbindelse med, at der foretages opfølgning og tilsyn. Det anbefales, at samtalen finder sted, få uger efter besvarelsenerne på SDQ er foretaget. Da barnet ikke er ældre, er barnet ikke modent til at blive udspurgt om temaerne fra SDQ-besvarelsen. Du skal i stedet spørge mere generelt ind til, hvordan barnet har det.

Du skal selv lave koblingen mellem din samtale med barnet og din tolkning af SDQ. Vær opmærksom på, at der kan være sket ændringer i barnets eller familiens liv, efter de voksne har besvaret spørgeskemaet.

FORKLAR FORMÅLET OG DIN ROLLE

FOR BARNET

Som altid skal du i et enkelt sprog beskrive formålet med samtalen, barnets rettigheder, tidsrammen, din rolle i sagen og dine beføjelser, hvem der får hvad at vide i forlængelse af samtalen, og hvad der efterfølgende skal ske.

OVERORDNEDE EMNER FOR SAMTALEN

MED BARNET

SDQ er en subjektiv besvarelse af, hvordan de voksne oplever barnets adfærd. Samtalen med barnet kan bruges til at konkretisere SDQ-besvarelsenerne og få barnets perspektiv på sin egen trivsel i hverdagen. Derudover giver det mulighed for at berøre ønsker for ændringer samt hvilke forhold, der skal være uforandrede. Afhængig af barnet og situationen vil samtalen komme ind på forskellige emner. Emnerne fra SDQ er følgende:

- Følelsesmæssige vanskeligheder
- Adfærdsmæssige vanskeligheder
- Hyperaktivitet/opmærksomhedsvanskeligheder
- Vanskeligheder i forhold til jævnaldrende.

Vi anbefaler, at du for denne aldersgruppe benytter *De tre huse* til din samtale. En ide kan være, at du tegner De tre huse (se bilag 2), mens du sidder til samtalen, så du også inviterer barnet til at tegne med.

Vær opmærksom på, når I udfylder skemaet sammen, om barnet vender sine følelser indad (altså virker lukket om det I taler om),

eller om barnet er mere udadreagerende. Desuden skal du være opmærksom på, om barnet kan sidde i ro, når I taler, og hvordan barnet taler om sig selv i forhold til venner eller andre børn. På denne måde vil de fire problemområder fra SDQ blive afdækket.

SAMTALEN SOM HER-OG-NU BILLEDE

Ved samtalen er det vigtigt at tage udgangspunkt i den aktuelle situation i barnets liv. Det vil sige, at det er væsentligt, at du taler ind i, hvad barnet er optaget af den dag, du møder barnet. Der kan være ting, der fylder eller er svært, som skal håndteres og tales om. Desuden er det også vigtigt, at du er opmærksom på, at barnet i denne alder er meget her-og-nu orienteret, hvilket vil sige, at når barnet besvarer dine spørgsmål, vil barnet formentlig tale ud fra barnets oplevelser den pågældende eller foregående dag

HVILKE TILTAG ER BARNET MOTIVERET FOR
Det er centralt at afdække, hvad barnet er motiveret for at arbejde med, og at barnets motivation indgår i den samlede vurdering af, hvad der beslutes af fremadrettede tiltag. Ved denne aldersgruppe er det igen vanskeligt at stille direkte spørgsmål. Du må i stedet tolke på baggrund af jeres fælles øvelse med De tre huse og på den baggrund vurdere, hvad der fylder mest hos barnet, og hvor barnet gerne vil se ændringer. Dette bliver fx særligt tydeligt ved Drømmenes hus.

HUSKELISTE

Samtale med børn 4-6 år

Barnet i denne alder er meget her-og-nu orienteret, hvilket vil sige, at når barnet besvarer dine spørgsmål, vil barnet formentlig tale ud fra barnets oplevelser den pågældende eller foregående dag.

Brug gerne De tre huse i samtalen med barnet. Når I tegner og udfylder husene, så vær opmærksom på:

- om barnet vender sine følelser indad (altså virker lukket om det I taler om)
- om barnet er mere udadreagerende
- om barnet kan sidde i ro, når I taler
- hvordan barnet taler om sig selv i forhold til venner eller andre børn

På denne måde vil de fire problemområder fra SDQ blive afdækket:

- Følelsesmæssige vanskeligheder
- Adfærdsmæssige vanskeligheder
- Hyperaktivitet/opmærksomhedsvanskeligheder
- Vanskeligheder i forhold til jævnaldrende

Afdæk hvad barnet er motiveret for at arbejde med

- Hvad fylder mest hos barnet?
- Hvor barnet gerne vil se ændringer? Dette bliver fx særligt tydeligt ved Drømmenes Hus.

Guide til samtalen med barnet på 7-10 år

Valg af spørgeskema og spørgsmål

Spørgeskemaet SDQ kan besvares af børn og unge på 11-17 år, men ikke af børn under 11 år. Dette er, fordi yngre børn kan have svært ved at svare på det relative lange tidsperspektiv, som SDQ dækker. Alligevel skal barnet høres om de ting, de voksne også bliver spurgt om. Derfor har vi lavet nogle enkle interviewspørgsmål, der overordnet berører de samme temaer som SDQ og OBS-I. Dem kan du lade dig inspirere af i din samtale.

Samtale i forlængelse af SDQ og OBS-I-måling

Vi foreslår, at samtalen med barnet finder sted få uger efter, at plejeforældre og lærere har besvaret SDQ og OBS-I. Vi anbefaler, at du udvælger to temaer om trivsel, som du vil have uddybet af barnet, gerne de temaer, hvor de voksne udtrykker mest bekymring for barnet, eller hvor der er mest uoverensstemmelse mellem de voksnes SDQ-besvarelser. Udover disse spørgsmål, skal du også spørge barnet ind til barnets læring og styrker.

FORKLAR FORMÅLET OG DIN ROLLE FOR BARNET

Indled med at beskrive formålet med samtalen, barnets rettigheder, tidsrammen og din rolle. Du skal også nævne hvem, der får hvad at vide i forlængelse af samtalen, og hvad der efterfølgende skal ske – naturligvis i børnehøjde.

Vær opmærksom på, at barnet kan være nervøst eller føle sig utilpas ved at skulle tale med dig. Hvis det sker, så start med de mere neutrale spørgsmål (fx hvilket fag barnet

kan lide i skolen) og se om barnet bliver mere tryk. Hvis barnet ikke viser tegn på at være tryk i situationen, så prøv nogle lette ja / nej spørgsmål, hvor du bare siger, at barnet må vise sit svar ved at nikke ja eller nej. Dernæst kan du gå over til at bruge smileys med relativt neutrale emner fx hvor meget kan du lide at spille computer, spille bold osv. Hvis barnet fortsat ikke er blevet trykt, er det mest hensigtsmæssigt at spørge barnet, om barnet har lyst til at fortsætte med spørgsmålene, tale om noget andet, spille et spil eller stoppe samtalen. Det er vigtigt, at samtalen bliver en god oplevelse for barnet, og at du ikke overser, hvis barnet er utilpas.

SAMTALEN SOM HER OG NU BILLEDE

Børn svarer bedst på det som er her og nu. Derfor er det også dit udgangspunkt. Spørg ind til hvad barnet er optaget af på den dag, du møder barnet.

OVERORDNEDE EMNER FOR SAMTALEN MED BARNET

Når du taler med barnet, er det vigtigt, du kommer rundt om centrale emner i barnets liv, fordi barnets perspektiv er helt centralt, når du fører tilsyn. Denne guide hjælper alene med spørgsmål, der kan støtte jeres snak om barnets trivsel og læring og som kan hjælpe dig til at sammenholde barnets perspektiv med det, som de voksne har vurderet i SDQ og OBS-I.

- Se på resultaterne af de voksnes SDQ-besvarelser og vælg ud fra det to problemområder, du vil spørge barnet om.
- Udforsk hvordan barnet har det i forhold til læring.
- Udforsk barnets styrker og hvad det er stolt af eller glad for.
- Spørg ind til hvad barnet er motiveret for at arbejde med (fx forhold til trivsel eller læring).

BARNETS BESVARELSE AF DINE INTERVIEWSPØRGSMAÅL

Vi foreslår, at samtalen både har mere åbne spørgsmål og konkrete spørgsmål, der er relativt tæt på SDQ-temaerne og læring. Nogle gange er det rare og nemmere for barnet blot at pege end at skulle udtrykke sig i ord. Vi anbefaler, at spørgsmål, der er relateret til SDQ-temaerne og læring, bliver besvaret ved, at barnet sætter sin finger på en linje med tre smileys (se bilag 3). Vis barnet, hvordan han eller hun kan sætte sin finger på linjen over smileyerne, og at I sammen kan sætte en markering der, hvor barnet synes, at barnets svar passer til dit spørgsmål.

For at tage højde for et 7-10-årigt barns forståelsesramme, anbefaler vi, at du ikke går i dybden med spørgsmålene eller metoden. Følg hellere barnet på vej i processen, så barnet ikke drukner i information om, hvad du skal trække ud af besvarelserne. Sørg for at lave en god afrunding af samtalen, hvor du også deler din samlede vurdering i overensstemmelse med barnets modenhed. Overordnet set er sigtet hele tiden at bruge resultaterne som afsæt for samtalen med barnet/den unge med fokus på ressourcer og udfordringer.

Eksempler på spørgsmål

Du kan finde eksempler på spørgsmål opdelt i temaer fra SDQ og OBS-I for børn på 7-10 år i Bilag 1.

SPØRGSMAÅL TIL BARNETS MOTIVATION OG ØNSKER TIL ÆNDRINGER:

Hvad kan gøre dig rigtig glad?

Hvad kan gøre dig ked af det?

Hvad er du bange for?

Hvis du kunne vælge alt i verden, hvad kunne du så godt tænke dig?

Prøv at afslutte samtalen med noget let eller glædesfuldt, så barnet ikke bliver hængende i en trist eller vred følelse efter at have talt om svære ting.

Ikke muligt at sammenligne barnets og de voksnes svar

Du kan ikke direkte sammenligne barnets svar og de voksnes besvarelser af SDQ og OBS-I. Det skyldes flere ting:

- Der kan være sket ændringer i barnets eller familiens liv, efter de voksne og / eller barnet har besvaret spørgeskemaet.
- Dine interviewspørgsmål er ikke de samme som SDQ eller OBS-I-spørgsmålene, som de voksne har svaret. Desuden er spørgsmålene ikke indsamlet på samme måde, og de har ikke samme svarmuligheder.
- Mange studier viser, at der er en lav sammenhæng mellem voksnes beskrivelser af trivsel og børns besvarelser – selv når de stilles de samme spørgsmål, og svarene er indsamlet på samme måde. Børn har langt sværere ved at beskrive, hvordan de har det over tid – og når de voksne besvarer SDQ, skal de vurdere barnets trivsel i forhold til de sidste 6 måneder. Børns besvarelser er i høj grad påvirket af, hvordan barnet har det lige den dag, hvor barnet laver besvarelsen. Barnets besvarelse er derfor i højere grad et her-og-nu billede.
- Forskning viser, at børn og teenagere har anderledes besvarelser end voksne. Børn og unge har flere følelsesmæssige symp-

tomere, der ikke umiddelbart er synlige for forældremyndighedsindehaver og lærere. Disse kan dække over angst og depression. Til gengæld oplever nogle børn ikke, at deres egen udadreagerende adfærd er generende for andre.

- Barnets besvarelse på smileyerne kan ikke opgøres og tolkes på samme måde som SDQ, selv om farverne er ens.

HUSKELISTE

Samtale med børn 7-10 år

Spørg ind til hvad barnet er optaget af på den dag, du møder barnet. Vær opmærksom på at få skabt et trygt rum for barnet. Start med neutrale spørgsmål – evt. med brug af smileyer.

Når du taler med barnet, er det vigtigt, at du kommer rundt om centrale emner i barnets liv, fordi barnets perspektiv er helt centralt, når du fører tilsyn med barnet. Her kan screeningsbesvarelserne være en hjælp.

- Se på resultaterne af de voksnes SDQ-besvarelser og vælg ud fra det to problemområder, du vil spørge barnet om.
- Udforsk hvordan barnet har det i forhold til læring.
- Udforsk barnets styrker og hvad det er stolt af eller glad for

Spørg ind til hvad barnet er motiveret for at arbejde med (fx i forhold til, trivsel eller læring).

Guide til samtalen med barnet/den unge på 11-17 år

Dette afsnit gælder for barnet/den unge på 11-17 år, som har valgt at besvare SDQ-spørgeskemaet.

Vurdering af besvarelsen

Når du skal vurdere barnets besvarelse af SDQ, er de fleste trin de samme, som når du vurderer plejeforældres og læreres besvarelser. Du skal benytte den samme guide, der hedder 'Guide til hvordan du vurderer en besvarelse af SDQ'. Når du har lavet din SDQ-vurdering, skal du afholde en samtale med barnet – ligesom du plejer. SDQ har blot givet dig lidt mere viden om, hvordan barnet trives, som du nysgerrigt kan spørge ind til.

Samtale i forlængelse af SDQ-måling

Forud for din samtale med barnet har du i de fleste tilfælde modtaget SDQ og OBS-I besvarelser fra de voksne omkring barnet. Vi anbefaler, at du både tager udgangspunkt i barnets egen besvarelse af SDQ, og at du kigger på fortolkningen af de voksnes besvarelser. Husk, at der som regel er forskel mellem børn og voksnes besvarelse – uanset om barnet er anbragt eller ej. Vi anbefaler, at du taler med barnet om barnets egen besvarelse, men også på pædagogisk vis berører de emner, hvor de voksne har en bekymring.

FORKLAR FORMÅLET OG DIN ROLLE FOR BARNET

Indled med at beskrive formålet med samtalen, barnets rettigheder, tidsrammen og din rolle. Du skal også nævne hvem, der får hvad at vide i forlængelse af samtalen, og hvad der efterfølgende skal ske. Forklar alderssvarende.

Vær opmærksom på, at barnet kan være nervøst eller føle sig utilpas ved at skulle tale med dig. Hvis det sker, så start med de mere neutrale spørgsmål (fx hvilket fag barnet kan lide i skolen) og se om barnet bliver mere tryk. Hvis barnet ikke viser tegn på at være tryk i situationen, så prøv nogle lette ja/ nej svar, hvor du bare siger, at barnet må vise sit svar ved at nikke ja eller nej. Hvis barnet fortsat ikke er blevet trykt, er det mest hensigtsmæssigt at spørge barnet, om barnet har lyst til at fortsætte med spørgsmålene, tale om noget andet eller stoppe samtalen. Det er vigtigt, at samtalen bliver en god oplevelse for barnet, og at du ikke overser, hvis barnet er utilpas.

OVERORDNEDE EMNER FOR SAMTALEN MED BARNET

Når du taler med barnet, er det vigtigt, du kommer rundt om centrale emner i barnets liv, fordi barnets perspektiv er helt centralt, når du fører tilsyn med barnet. Hvis barnet (eller den unge) er 16-17 år er der særlige emner, som samtalen også skal afdække. Disse krav skal du selvfølgelig følge. Denne guide hjælper alene med, hvad du skal tage udgangspunkt i ved jeres snak om barnets trivsel og læring. Husk at samtalen med barnet skal afdække både ressourcer og udfordringer og barnets ønsker til forandring.

- Se på resultaterne af barnets besvarelse af SDQ
- Se på resultaterne af de voksnes SDQ og OBS-I-besvarelser og vurder om, der er noget fra disse besvarelser, du vil spørge barnet om.
- Spørg ind til hvordan barnet har det i forhold til læring og skolen
- Spørg ind til barnets styrker og hvad det er stolt af eller glad for

- Spørg ind til hvad barnet er motiveret for at arbejde med (fx i forhold til trivsel eller læring).

FORMIDLING AF SDQ-BESVARELSEN

Du skal som udgangspunkt ikke vise barnet besvarelserne eller graferne fra lærer eller plejeforældre, men du skal bruge viden derfra i din samtale med barnet.

Vi anbefaler, at du i de fleste tilfælde viser barnet resultatet fra egen besvarelse ved at vise den grafiske oversigt over egne svar. Hver gang skal du bruge din faglige vurdering af, om netop dette barn vil have for svært ved at forstå graferne eller blive for overvældet af resultatet. I de tilfælde hvor du ikke viser grafen, skal du blot med ord fortælle det vigtigste fra besvarelsen og fortælle, at der er ting, som du vil undersøge mere og vende tilbage. Brug besvarelserne fra SDQ til at blive nysgerrig på forhold, I sammen kan afdække yderligere i samtalen.

FORTOLKNING OG HANDLING

Barnets besvarelse er vigtig at inddrage i din vurdering af, hvorvidt barnet eller plejeforældrene har brug for yderligere støtte. Derfor skal du bruge både samtalen, barnets besvarelse af SDQ og de resterende besvarelser af SDQ og OBS-I i din endelige vurdering. Det er dog væsentligt, at du bruger besvarelserne, som du også vil bruge barnets udsagn i en 'almindelig' samtale. Det betyder, at du skal tænke konteksten, barnets kropssprog og hvad der fylder for barnet på den pågældende dag (vrede, tristhed, angst, el. andet) med ind i din tolkning.

Du skal i samtalen med barnet afdække, hvorvidt der kan være brug for en indsats eller et læringstilbud i forhold til barnets trivsel eller læring. Vær nysgerrig på, om

der er et særligt område barnet er motiveret for at få hjælp eller støtte til. Dette er brugbart til din socialfaglige analyse af, hvorvidt barnet skal have en indsats eller et læringstilbud. Sørg for at lave en god afrunding af samtalen, hvor du også deler din samlede vurdering i overensstemmelse med barnets modenhed.

HUSKELISTE

Samtale med børn og unge fra 11-17 år

Tag udgangspunkt i barnets egen besvarelse, men kom også ind på de emner, hvor de voksnes besvarelser viser bekymring.

Når du taler med barnet, er det vigtigt, du kommer rundt om centrale emner i barnets liv, fordi barnets perspektiv er helt centralt, når du fører tilsyn med barnet. Hvis barnet (eller den unge) er 16-17 år er der særlige emner, som samtalen også skal afdække. Disse krav skal du selvfølgelig følge. Husk at samtalen med barnet skal afdække både ressourcer og udfordringer og barnets ønsker til forandring.

- Se på resultaterne af barnets besvarelse af SDQ.
- Se på resultaterne af de voksnes SDQ og OBS-I-besvarelser og vurder om, der er noget fra disse besvarelser, du vil spørge barnet om.
- Spørg ind til hvordan barnet har det i forhold til læring og skolen.
- Spørg ind til barnets styrker og hvad det er stolt af eller glad for.
- Spørg ind til hvad barnet er motiveret for at arbejde med (fx i forhold til trivsel eller læring).

Spørg gerne ind til konkrete eksempler fra skole og hjemmet.

Sådan handler du på mistrivsel og læringsudfordringer

Screeningsresultaterne og samtaler med barnet selv vil give dig viden om, hvorvidt barnet overordnet har tilfredsstillende trivsel og læring, eller om en indsats eller et læringstilbud bør sættes i værk.

Der er mange forskellige handlingsmuligheder, og besvarelserne kan pege i samme eller modsatte retning. Valget af, hvorvidt der skal igangsættes en indsats eller et læringstilbud kan træffes sammen med familieplejekonsulent, plejeforældrene, skolen og evt. barnet selv afhængigt af alder og modenhed.

Henvielse til udredning

Når et barn mistrives, kan der være mere eller mindre åbenlyse grunde til det. For nogle børn er det relevant med en mere dybdegående udredning af de bagvedliggende årsager. Du skal overveje, hvorvidt der er behov for henvisning til PPR og evt. psykiatrien. Det er især relevant at henvise, når:

- En SDQ-besvarelse viser en score for påvirkning og funktion som høj eller meget høj samt en eller flere delscorer, som kategoriseres som høj eller meget høj.
- Der har været mistrivsel gennem længere tid.
- Plejefamilien og / eller skolen ikke mener, at barnet er i det rette læringstilbud.
- Plejefamilien og / eller skolen mener, at barnet ikke får den nødvendige støtte til, at der er en faglig udvikling.

Du skal naturligvis vurdere den enkelte sag og se på, hvilke tiltag der allerede har været afprøvet og med hvilken effekt.

Sådan handler du på læringsudfordringer

Påvirkningsscoren i OBS-I-screeningen er en god indikator for, hvordan barnet mestrer de udfordringer, han eller hun møder i hverdagen. Hvis OBS-I viser moderate tegn på faglige eller læringsmæssige udfordringer bør du og familieplejekonsulent overveje, om kommunen eller MOMP tilbyder et læringstilbud, og om der er behov for yderligere faglig støtte via skolen eller PPR. Hvis OBS-I viser tydelige tegn på faglige eller læringsmæssige udfordringer vurderer vi, at læringstilbuddene tilbudt gennem MOMP ikke er tilstrækkeligt til at løfte barnets faglige niveau. Vi foreslår, at du eller familieplejekonsulent henvender jer til barnets skole og PPR for at drøfte den samlede situation herunder støtten i aktuelle skoletilbud. Først efter en sådan drøftelse og en samlet plan er der mulighed for at tilbyde læringstilbud i MOMP som et supplement til en samlet plan for barnets faglige udvikling. Der kan naturligvis være mange forskellige kombinationer af SDQ og OBS-I scorer og udfald af samtalen. Du er velkommen til at søge råd og drøfte konkrete overvejelser med fagpersoner i MOMP, hvis du er i tvivl om screeningsbesvarelser. Det er væsentligt at få afdækket barnets eget perspektiv på, hvad problemet er, og om barnet er motiveret for den indsats eller det læringstilbud, der overvejes.

Fokus på både barnets udfordringer og ressourcer

Det er vigtigt at bemærke, at en SDQ-besvarelse ikke er diagnostisk. Med SDQ-besvarelser kan du få belyst, hvordan de voksne oplever, at barnet fungerer i de forskellige miljøer, og det kan I bruge til at stille nysgerrige spørgsmål til parternes perspektiver på barnets trivsel.

Både SDQ og OBS-I har et fokus på at identificere barnets udfordringer, så udfordringer ikke overses eller negligeres. Nogle gange ligger løsningen i en tilpasning af barnets omgivelser, så de bedre matcher barnets behov. Andre gange er løsningen at styrke barnets faglige eller emotionelle mestringstrategier. Oftest skal der en blanding til.

Sidst men ikke mindst skal du også have fokus på barnets ressourcer og interesser. Ofte er det muligt at få barnet motiveret til at lære noget svært (for eksempel at læse),

HUSKELISTE

For generel feedback på SDQ og OBS-I

Du skal reagere på tegn på mistrivsel

I SDQ-screeningen er barnets score for påvirkning på trivsel og funktion en vigtig indikator for trivslen. Hvis den er forhøjet, skal du handle på det. Overvej om MOMP's læringstilbud eller kommunens egne indsatser er tilstrækkelige. Eller skal barnet evt. henvises til PPR eller udredning i psykiatrien?

Du skal reagere på tegn på læringsudfordringer

Læg især vægt på påvirkningsscoren i OBS-I-screeningen, da den er en god indikator for, hvordan barnet mestrer de udfordringer, han eller hun møder i hverdagen. Overvej om kommunen eller MOMP tilbyder et læringstilbud, eller om der er behov for yderligere faglig støtte via skolen eller PPR. Ved tydelige tegn på faglige eller læringsmæssige udfordringer skal du eller familieplejekonsulent inddrage skole og PPR. MOMP's læringstilbud kan i dette tilfælde fungere som supplement, men ikke stå alene.

når der tages udgangspunkt i barnets interesser (for eksempel biler). Det er ofte også gennem styrkerne, at det lykkes at overkomme udfordringer, og derfor er det vigtigt også at have fokus på barnets ressourcer. Det er også nemmere at vælge en indsats, når du har et bredt syn på barnet.

I bilag 5 har vi nogle forslag til at understøtte samtalen med barnet eller den unge, som er baseret på børnenes perspektiv på den gode samtale.

HUSKELISTE

Op til statusmøde med barnets forældre-myndighedsindehavere, plejeforældre og skole kan du overveje at videndele om besvarelserne fra screeningen med familieplejekonsulenten. Det kan ske på flere måder:

- Familieplejekonsulenten kan deltage på statusmødet eller på dele af det.
- Børne- og ungerådgiveren og familieplejekonsulenten kan mødes forud for statusmødet.
- Børne- og ungerådgiveren kan få en skriftlig overlevering af vurderingerne fra screeningerne fra familieplejekonsulenten i god tid før mødet.

Screeningsbesvarelserne er subjektive øjebliksbilleder, men kan give dig værdifuld information om barnets trivsel og læring. Husk altid at have fokus på både udfordringerne og styrkerne. Det er ofte også gennem styrkerne, at det lykkes barnet at overkomme udfordringer.

OBS! Hvis screeningerne viser markante tegn på mistrivsel skal du naturligvis handle på dette og evt. henvise barnet / den unge til udredning hos PPR og/eller psykiatrien.

Planlægge en forandringsstrategi

På baggrund af resultaterne fra de udfyldte spørgeskemaer, din læsning af barnets journal samt dialogen med barnet og voksne omkring barnet, skal du identificere nogle udviklingsmål for barnet. Hvad er det, man ønsker, skal ske med barnet i fremtiden? Aftal derefter de ønskede del- og slutresultater med de mest relevante parter. Her skal du udvikle en erklæring om 'hvor vi ønsker at være'. I forlængelse af det skal du tænke over, hvilke aktiviteter eller interventioner, der skal iværksættes til at opnå de ønskede resultater og i hvilken rækkefølge. Hvordan vil disse aktiviteter føre til delresultaterne? Hvad opfattes som de underliggende mekanismer? Kontrollér de forventede resultater. Kontrollér også konteksten: Hvilke personlige, organisatoriske og systemiske faktorer kan støtte eller forhindre de mekanismer, gennem hvilke aktiviteterne vil føre til positive ændringer? Hvis aktiviteterne ikke opfylder de fastsatte udviklingsmål, skal de tilpasses eller erstattes.

HUSKELISTE

På baggrund af jeres viden om barnet fra forskellige kilder skal I som børne- og ungerådgiver og familieplejekonsulent:

- Identificere nogle udviklingsmål for barnet
- Aftal del- og slutresultater for at nå målene
- Identificere passende interventioner for at opnå disse resultater samt deres rækkefølge
- Evaluere delresultaterne
- Ændre aktiviteterne hvis de ikke fører til de ønskede resultater

Igangsatte indsatser eller læringstilbud

MOMPs læringstilbud

Hvis screeningerne og den efterfølgende dialog med barnet og plejefamilien viser, at barnet har nogle læringsudfordringer, kan familien som en del af MOMP blive tilbudt ét af MOMPs to læringstilbud afhængig af barnets alder og forudsætninger: Læringspil og PowerLab.

Læringspil

Er barnet omkring 6-12 år kan familien blive tilbudt Læringspil. Her skal plejeforældrene gennem særlige brætspil støtte barnets læring derhjemme. Læringstilbudet løber over 16 uger, og er designet til både at skærpe barnets koncentration, hæve barnets faglige niveau i dansk og matematik og give barnet mere lyst til at lære.

Læringspillene træner færdigheder i læsning, skrivning og matematik. De er tilpasset forskellige alderstrin og lavet ud fra Undervisningsministeriets læringsmål for hvert klassetrin. Spillene tager typisk 15-20 minutter at spille, men der er mulighed for at variere længde og sværhedsgrad.

HVAD FÅR BØRNENE UD AF LÆRINGSSPIL?

Barnet får et læringsboost og hjælp til særlige færdigheder i dansk og matematik. De plejefamilier, der har testet Læringspil, har især været positive over, at barnet er blevet mere motiveret til at lære. Børnene får en række små succeser i læringspillene, som gør, at de får lyst til at øve sig – også på andre områder.

PowerLab

Er barnet omkring 12-17 år kan familien blive tilbudt Powerlab-læringsindsatsen. Indsatsen retter sig mod unge, der har brug for mere støtte i forhold til at kunne indgå i læringssammenhænge i skolen og har den unges interesser og ressourcer som omdrejningspunkt. Indsatsens indhold og omdrejningspunkt er et individuelt og skræddersyet PowerLab, som den unge sammen med plejeforældrene skal arbejde med minimum 3 gange om ugen i 30 minutter pr. gang i 16 uger. Indholdet af PowerLab kan være forskelligt afhængig af den unges interesser. Fx hvis den unge interesserer sig for computer, computerspil, spildesign og programmering kunne

et mål være at blive bedre til fx matematik, mønstergenkendelse, geometri, kodning, spilteori, designprocesser. I så fald kunne PowerLab indeholde spil (fx Matribus, et brætspil), bøger (fx Go Gaming, en skønlitterære serie af Kit Rasmussen) eller adgang til spilprogrammering (fx Create Roblox).

HVAD FÅR DE UNGE UD AF POWERLAB?

De unge får erfaringer med og oplevelser af mestrings i relation til skolens fag. De får styrket deres deltagelse i skolens faglige og sociale fællesskaber. PowerLab skaber også mulighed for, at voksne omkring de unge får indsigt i deres styrker, interesser og drømme, samt en opmærksomhed på at have positive faglige forventninger til de unge.

- Du kan se mere om Læringspil i videoen 'Spil jer til læring derhjemme' ved at gå ind på momp.dk → Besøgende → Læringspil [\[Link\]](#).
- Du kan læse mere om PowerLab ved at gå ind på momp.dk → Besøgende → Manual til PowerLab [\[Link\]](#).

Det er familieplejekonsulenten eller børne- og ungerådgiveren, der henviser familien til læringstilbuddene.

Opdatere barnets plan/ungeplanen

I forbindelse med, at du skal opdatere barnets plan/ungeplanen, er her en mulig huskeliste til aktiviteter i MOMP med relevans:

- Måliger (udsendte spørgeskemaer, besvarelser, samtykke mm.)
- Indsatser og læringstilbud
- Samtaler

Registrere opfølgningsdata

Det er datakoordinatoren, som står for at registrere opfølgningsdata. Børne- og ungerådgiveren skal give datakoordinatoren besked om, hvilken handling der foretages for at hjælpe barnet. Skal der igangsættes en indsats? I så fald hvilken? Fx er der brug for en henvisning til PPR eller et klaseskift? Eller noget andet? Beslutningen om en eventuel handling sker, efter du har holdt samtalen med barnet, og familieplejekonsulenten har holdt opfølgningssamtalen med plejeførældrene.

Gentagelse af udsendelse, koordinering og opfølgning

I løbet af din kommunes deltagelse i MOMP er der en række aktiviteter, som du skal gentage løbende. Dette gælder alle aktiviteterne, som vi har gennemgået i dette kapitel.

Afslutning af MOMP-cyklus

Som afslutning på din og din kommunes deltagelse i MOMP, afholder vi en ceremoni for de involverede parter. Nærmere information om denne ceremoni udsender projektgruppen for MOMP særskilt.

Forfattere

S. Baviskar, S. Dencker-Larsen, P. Bischoff,
M. Bergström, S. Danneskiold-Samsøe,
A. B. Frederiksen, C. B. Jacobsen, A. K. Jensen, C.
Koustrup, N. M. Sjö, K. M. Sørensen

Udgivet af

Københavns Professionshøjskole,
Institut for Socialrådgiveruddannelse,
Det Pædagogiske og Samfundsfaglige Fakultet,

Kronprinsesse Sofies Vej 35, 2000 Frederiksberg.
København 2024 1. oplag

Grafisk tilrettelæggelse

Laura Silke & Reidar Pritzel

Omslagsillustration

Reidar Pritzel

Alle rettigheder forbeholdes. Mekanisk, fotografisk eller anden gengivelse af eller kopiering fra denne publikation eller dele heraf er kun tilladt i overensstemmelse med overenskomst mellem Undervisningsministeriet og Copy-Dan. Enhver anden udnyttelse er, uden udgiverens- og forfatterens skriftlige samtykke, forbudt ifølge gældende dansk lov om ophavsret. Undtaget herfra er korte uddrag til brug for anmeldelse.

ISBN

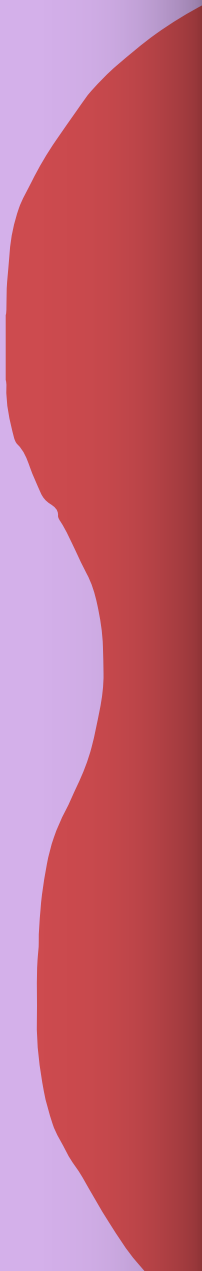
978-87-93894-81-5

Henvendelser vedrørende handbogen rettes til projekt
Mig og Min Plejefamilie, momp@kp.dk

© Københavns Professionshøjskole,
samt forfatterne.

Dette er et projekt støttet af

TrygFonden KØBENHAVNS
PROFESSIONS
HØJSKOLE **KP**

Københavns Professionshøjskole
Mig og Min Plejefamilie
Kronprinsesse Sofies Vej 35
2000 Frederiksberg